

SI SOCIALISTISK INFORMATION

JUNI 2006 • NR. 209 • 24. ÅRGANG

17. MAJ

Nu tager vi de næste skridt!

læs også i dette nummer:

ENHEDSLISTEN • FEMINISME • USA OG VERDENSØKONOMIEN
NORGE • BOLIVIA • SPANSKE BORGERKRIG • UNGDOMSLEJR

SI

Fra redaktionen

Kampen fortsætter

Demonstrationerne den 17. maj viste, at der er vilje til at kæmpe mod regeringens velfærdsreformer og en tro på, at det kan lykkes for bevægelsen at stoppe angrebene.

Efter den 17. maj er modstanden især forsat blandt de uddannelsessøgende. Roskilde Universitetscenter og universiteterne i København, Aalborg og Århus har sammen med en række pædagogseminarer har været besat under parolen »Besat af velfærd«. Og københavnske læringe har muret Undervisningsministeriets indgange til.

Den 5. juni samledes 300 unge fra hele landet til konference Ung Velfærd, indkaldt af de faglige ungdomsorganisationer og elev- og studenterbevægelsen. Konferencen besluttede en række af de aktioner, som SAP's hovedbestyrelse har anbefalet (se side 6):

- En aktionsdag ved Folketingets åbning
- En konference den 2. september
- En V-dag dagen efter velfærdsreformen er blevet vedtaget

Fagligt Ansvar havde allerede inden konferencen meldt ud, at de støtter ideen om en fælles konference for tillidsrepræsentanter fra arbejdspladser og uddannelsessteder.

Alt tyder altså på, at vi går et varmt efterår i møde.

Indtil da holder SI sommerferie nu, men vi vender stærkt tilbage med et nyt nummer den 31. august, hvor vi sætter fokus på den fortsatte kamp for velfærden.

God ferie og god læselyst!

INDHOLD

INDBLIK: KAMP FOR VELFÆRD

17. maj-bevægelsen – hvem var de?	3
Forbered aktionsuge for velfærd	6

BUSKONFLIKTEN I ÅRHUS

Våbenstilstand	7
----------------------	---

FOKUS

Enhedslisten på vej mod et masseparti	8
---	---

NORGE

Rød Valgallianse vil skabe nyt parti	10
--	----

BOLIVIA

Gassen og jorden til folket	12
Rejsebrev fra Bolivia	14

INTERNATIONAL ØKONOMI

Er USA's magtposition truet?	16
------------------------------------	----

FEMINISME

Den grimme skønhedsindustri	22
-----------------------------------	----

INTERNATIONAL SOCIALISTISK UNGDOMSLEJR – ITALIEN – JULI 2006

Demokrati og handlekraft i studenterbevægelsen ...	22
--	----

HISTORIEN I KULTUREN – KULTUREN I HISTORIEN

Familieskænderier, La Passionara og Durutti	28
---	----

DET SKREV VI FOR 25 ÅR SIDEN

Fredsmarchen 1981 fra København til Paris	31
---	----

TAG MED PÅ INTERNATIONAL SOCIALISTISK UNGDOMSLEJR 2006

Sidste udkald for tilmeldinger!	32
---------------------------------------	----

Månedssbladet

SOCIALISTISK INFORMATION udgives af Socialistisk Arbejderparti (SAP) – dansk sektion af Fjerde Internationale

Socialistisk Information

redigeres af et udvalg bestående af:
Bjarke Friberg, Ebbe Rand Jørgensen, Katrine Toft Mikkelsen, Bodil Rasmussen, Christina Celeste Nielsen, Bertil Videt, Nicolai Bentsen og Åge Skovrind (ansv. red.).

Sign. artikler står for forfatternes egen regning.

Henvendelse til redaktionen:
Studiestræde 24.1, 1455 København K.
Telefon: 33 33 03 17
e-post: si@sap-fi.dk

Abonnement: 175 kr., dog 100 kr.

Hvis man er på pension, bistand, SU eller mindre. Introduktionspris: 50 kr. for et halvt år (gælder kun for nye abonnenter).

Der kan tegnes abonnement ...

- 1) ved at indbetale beløbet på giro 906-3366, Socialistisk Information, Studiestræde 24.1, 1455 Kbh. K,
- 2) ved at gå ind på www.sap-fi.dk,
- 3) ved at sende en check til SIs adresse

Tryk: SAF

Redaktionen afsluttet 4. juni juni 2006

SI nr. 210 udkommer ultimo august 2006

ISSN 0108 – 1861

Kamp for velfærd

*De var mange, rigtig mange, som demonstrerede den 17. maj.
Men hvem var de, hvor kom de fra, og hvorfor kom de?*

17. maj – en ny bevægelse

17. maj-bevægelsen – hvem var de?

AF ÅGE SKOVRIND

Måske var der 140.000. Det sagde arrangørerne. Måske var der ti eller tyve tusinde færre. Den diskussion finder aldrig et objektivt svar.

Demonstrationen kan i omfang måle sig med de tre store demonstrationer i 1985, som protesterede mod regeringens indgreb i overenskomsterne. Men på mange andre punkter var – og er – der tale om en helt anden bevægelse end dengang.

Karakteristisk for 17. maj-bevægelsen er dens fantastiske bredde. Der var gamle, der var unge, der var fagforeningsfolk, der var gymnasieelever, der var politiske aktivister. Regeringen havde selv inviteret til en samlet protest, fordi man for første gang har spillet ud med et samlet angreb såvel ældre som unge. Angreb på dagpengeret, efterløn, og studiestøtte.

Officielt var vi samlet om et nej til regeringens velfærdspakke. Officielt kom det til udtryk i de fem paroler: Stop regeringens efterlønsforringelser, Bevar SU'en, Nej til forringelser af dagpenge, Praktikpladser til alle, Afskaf starthjælpen.

I virkelighedens verden var det for mange af deltagerne sikkert »bare« en protest mod alt det skidt, regeringen Fogh står for. Her var endelig en enestående mulighed for, at alle modstandere af regeringen kunne samles for at vise deres afsky.

Kompromis med S

På to punkter var der fra starten lagt en forsigtig linje fra arrangørernes side.

Det politiske grundlag måtte ikke kollidere med socialdemokraternes forslag til velfærdsforringelser.

Demonstrationerne skulle ikke afholdes i arbejdstiden.

Til gengæld gik 3F's næstformand tidligt ud med en ambitiøs målsætning: Der skulle komme 100.000 på Slotspladsen.

Grundlaget var et kompromis. De fleste tænkte ikke over, at de sagde

nej til regeringens forringelser af efterlønnen – altså ikke til enhver forringelse af efterlønnen. Det var et krav fra LO-toppen for at de kunne støtte en fælles kampagne, at grundlaget ikke tog afstand fra Socialdemokraternes forringelse af efterlønnen. Til gengæld betød det, at der var officiel – og økonomisk – opbakning fra den etablerede fagbevægelse.

Demonstrationerne var indkaldt til klokken 16, dvs. efter arbejdstid. Det var både en fordel og en ulempe. Ulempe, fordi massive arbejdsnedsættelser og kollektiv deltagelse fra arbejdspladserne kunne have sat samfundet i stå, hvilket ville have demonstreret den styrke, der er nødvendig for at bevægelsen kan få politisk indflydelse. Fordel, fordi det under de givne forhold havde været svært at få flertal på mange arbejdspladser for en strejke. Havde demonstrationerne fundet sted i arbejdstiden, var der formentlig kommet væsentligt færre.

Nu blev det i stedet en politisk protest, som folk individuelt kunne deltage i efter arbejdstid.

Ungdommens protest

17. maj-demonstrationen var en politisk demonstration med et meget stort engagement fra ungdommen. Der er ingen tvivl om, at unge aktivister spillede en utroligt stor rolle for mobiliseringerne. Der blev agiteret på tusinder af skoler og uddannelsessteder. Mest markant på gymnasier, tekniske skoler, seminarier og andre mellemlange uddannelser. Den venstredrejning i ungdommen, som har været så omtalt på det seneste, slog klart igennem her. Ofte var det politiske aktivister fra SUF, Enhedslisten eller SFU, som var de drivende.

Mindre tilslutning var der på universiteterne og på folkeskolerne. Skoleeleverne har ellers vist, at de kan mobilisere bredt, og paroler for bevarelse af 10. klasse kunne også ses den 17. maj, men i det store billede var der kun få under 15 år.

Forklaringen er bl.a., at hverken

elevorganisationen DEO eller de universitets-studerendes DSF formelt støttede bevægelsen. På universiteterne overgik mobiliseringerne til andre netværk med støtte fra studenterrådene. Eksamens-forberedelser gjorde det ikke nemmere.

Helt konkret betød det, at 3.g'erne ikke havde undervisning på gymnasierne og derfor ikke umiddelbart kunne deltage i de stormøder og aktionsforberedelser, som blev gennemført på flere gymnasier den 17. maj. Det samme skete på nogle af de tekniske skoler, men her var problemet i forhold til en fælles forberedelse og afgang, at eleverne mange steder pga. regeringens nedskæringer havde undervisningsfri.

Det er også blandt de unge, at bevægelsen er fortsat efter 17. maj. Både med symbolske besættelser på universiteterne, med inddragelse af nye aktivister og med afholdelsen af landsdækkende konference den 5. juni indkaldt af uddannelsesorganisationerne og de faglige ungdomsorganisationer. Konferencen samlede 300 unge fra hele landet, som opfodrer til

- en aktionsdag ved Folketingets åbning
- en konference den 2. september
- en aktionsdag (V-dag) dagen efter, at velfærdsreformen er vedtaget.

Faglig mobilisering

Blandt de faglige sværvægtere var det først og fremmest Fag og Arbejde (FOA) og 3F, der rykkede. FOA gjorde et godt forarbejde med kampagnen »Hold fast i efterlønnen« i månerne forinden, og 3F brugte mange ressourcer på store dagbladsannoncer og massiv uddeling af informationsmateriale i ugerne op til demonstrationen.

FTF-organisationerne (lærere, pædagoger, sygeplejersker m.v.) har spillet en relativ beskeden rolle og burde have været forsøgt inddraget i kampagnen på et tidligere tidspunkt. De endte med at støtte demonstratio-

Med planerne om en konference til september, der skal forberede aktioner op til Folketingets åbning, er der udsigt til et politisk varmt efterår.

Foto: Åge Skovrind.

nen, men for f.eks. lærernes vedkommende er det tankevækkende, at de få uger forinden satsede massivt på en protest mod regeringens skoleforlig – men når chancen var der for en samlet protest mod selv samme regering, skete næsten intet.

I mange byer gik FOA og/eller 3F i spidsen for at arrangere/betale busser til de store demonstrationer, enkelte steder med for-demonstrationer. TV-Avisen fandt det morsomt, at fagbevægelsens busser mest var befolket af unge gymnasie-elever frem for rigtige arbejdere.

Men at der blev arrangeret gratis busser var flot, og at fattige studerende tager den gratis bus er vel egentlig ikke så mærkeligt. Men de rigtige arbejdere – jo tak, dem måtte der gerne have været flere af.

Fagbevægelsens ledere kunne – og burde – have mobiliseret mere for at få budskabet ud på arbejdspladserne. Kun på ganske enkelte arbejdsplad-

ser, blev arbejdet nedlagt, eller fælles afgang til demonstrationerne arrangerede af tillidsfolk.

Bureaukrater på plads

Fagbevægelsens bureaukrater var mødt talstærkt frem til demonstrationerne, og selv HK's forbundshus lukkede ned for at være med. Det var formentlig kun i Roskilde Amt, at hele LO-sektionen med flere hundrede faglige ledere holdt den årlige generalforsamling i stedet for at demonstrere.

En stærkere mobilisering på arbejdspladserne kunne have gjort demonstrationerne meget større. Men det er præcis her, den største udfordring ligger. Fagligt Ansvar og LO-Storbyerne, som fungerer som en slags aktivistisk netværk i fagbevægelsen, samlede 340 deltagere til en mobiliseringskonference to uger før. Men deltagerne var næsten kun formænd og andre ansatte på kon-

torerne. Tillidsfolk med mandat fra kolleger på arbejdspladserne var stort set fraværende.

Fagligt Ansvars sekretariat opfordrer nu til en fælles konference for tillidsrepræsentanter fra uddannelsessteder og arbejdspladser.

Lidt frækt kan man sige, at de aktive tillidsfolk og andre aktivister, som mobiliserede på arbejdspladserne i 1985 – det er dem, som i dag sidder på fagforeningskontorerne.

Det er en af de vigtige forskelle mellem 1985 og i dag. En anden er, at den gang var det en faglig konflikt, som udviklede sig til en protest mod regeringen, denne gang var det en politisk demonstration. 17. maj var en bevægelse stærkt præget af ungdommen, mens påskestrejkerne først og fremmest var en faglig aktion.

Forbered aktionsuge for velfærd

Den 17. maj var den største og bredeste politiske manifestation i Danmarks-historien. Her var ingen officiel overenskomstkonflikt at tage udgangspunkt i. 100.000 mennesker mødte frem »ud af ingenting«, dvs. fordi de ville protestere mod Fogh-regeringens velfærdspolitik.

AF SAP'S HOVEDBESTYRELSE

Den 17. maj var den største og bredeste politiske manifestation i Danmarkshistorien.

Her var ingen officiel overenskomstkonflikt at tage udgangspunkt i. 100.000 mennesker mødte frem »ud af ingenting«, dvs. fordi de ville protestere mod Fogh-regeringens velfærdspolitik.

Det har lagt pres på de politiske forhandlinger, og de har først og fremmest ændret den politiske dagsorden. Med demonstrationerne og bevægelsen op til er det gjort tydeligt, at fremtidens valg er et politisk valg.

Men demonstrationerne fik ikke forhindret regeringens velfærdsnedsættelser.

De fik ikke engang tvunget Socialdemokraterne væk fra forhandlingsbordet.

Tværtimod fortsætter Helle Thorning Schmidt med at foreslå alternative angreb på velfærden: tidligere tvangsaktivering og regel-pisk for at få de studerende hurtigere igennem.

Opgaven nu er at tage afsæt i de store demonstrationer, aktivismen og den stemning, det afspejlede.

De næste skridt

For at opbygge en styrke, der kan fjerne alle velfærdsforringelser, vil SAP i den kommende tid arbejde for:

- At et forlig med velfærdsforringelser mødes med protester (V-dag), bl.a. også som optakt til en aktionsuge i oktober.
- At den første uge af oktober, hvor Folketinget åbner, gøres til en aktionsuge til forsvar for velfærden – nationalt og kommunalt.

- At aktionsugen kulminerer med en demonstration torsdag den 5. oktober på Christiansborg Slotsplads, hvor forskellige grupperes stjerner, kombineres med lokale manifestationer.
- At aktionsugen påbegyndes mandag-tirsdag med besættelse af flest mulige universiteter og andre uddannelsesinstitutioner.
- At der i løbet af ugen op til demonstrationen gennemføres fredsfulde aktioner, som mobiliserer forskellige grupper.
- At der arbejdes systematisk for at organisere faglige møder og strejker på arbejdspladserne ifm. demonstrationen den 5. oktober.
- At der gennemføres en indvandrerstrejke ifm. aktionsugen, hvor pizzeriaer lukkes, taxaer bliver hjemme, mv.
- At der udvikles en koordinering med repræsentanter for alle involverede grupper, herunder afholdelse af delegeret-konferencer.
- At alle strejker fra nu af skal have maximal støtte med bl.a. strejke-støttekomiteer.
- At fagforeninger og forbund samt de uddannelsessøgendes organisationer inddrages mest muligt og i størst muligt omfang tager ansvar for aktiviteterne, herunder V-dag, strejkestøtte og aktionsugen i oktober – med henblik på at udvikle dem til kæmpende og demokratiske interesseorganisationer.

Våbenstilstand

Efter seks døgn i garagerne kører busserne igen – sådan da

AF PETER KRAGELUND

Konflikten mellem bybuschaufførerne og deres arbejdsgiver, Århus Sporveje (se også SI nr. 208, red.) ser ud til at have nået en foreløbig afslutning. Men selvom de fleste busser kører, er problemerne ikke forbi.

Cirka hver ottende afgang er aflyst pga. mangel på chauffører. Dette hænger bl.a. sammen med, at der siden sommerkøreplanens ikrafttræden har været tale om usædvanligt mange sygdommeldinger fra chaufførerne. Flere skrevne medier har for søgt at presse Sporvejenes direktør Torben Høyer til at udtale, at disse

sygemeldinger har været fup. Han har imidlertid hele tiden været meget diplomatisk på dette ømme punkt. Det var også en del af aftalen, som Sporvejene og FOA indgik, at ingen chauffører skulle forfølges pga. deres usædvanligt høje sygefravær. – Og når man hører om vagtplaner, hvor der køres 59 timer på fem dage, er den forhøjede sygelighed vel heller ikke så uforståelig.

Mægling

Efter at konflikten i april var kørt helt fast, kom der mæglere udefra, dvs., fra KL hhv. FOA i København. Efter lange forhandlinger fik man så en

midlertidig aftale. Den indebar kørsel efter de nye vagtplaner frem til den reducerede feriekøreplan, samt at vinterkøreplanen bliver fremrykket fra slutningen af oktober til medio august. Forhandlingerne om de nye vintervagtplaner kan herefter fortsætte.

Aftalen hang også sammen med, at begge parter afventede resultatet af den voldgift, som de havde accepteret. Baggrunden var den sag, FOA havde rejst i tjenestemandssretten, fordi Sporvejene bare havde opsagt fire lokalaftaler til 1. april – altså midt i aftaleperioden.

Efter lange forhandlinger i arbejdsretten – som blev afgjort ved, at formanden benyttede sin ret til at majorisere – kom der i slutningen af maj så omsider en afgørelse. Den gik grundlæggende FOA imod, idet voldgiften accepterede Sporvejenes opsigelse af lokalaftalerne. Dog blev Torben Høyer & Co. idømt 100.000 kr. i bod, fordi de bare havde opsagt aftalerne uden at komme med forslag til nye. Efter voldgiftformandens opfattelse var det vel en salomonisk løsning, som Torben Høyer så bare har udlagt som »en fodfejl«.

Konflikten fortsætter

Formanden for FOA i Århus har reageret offentligt på afgørelsen med, at »så må FOA til at gennemgå de øvrige lokalaftaler i et forsøg på finde nogle andre lokale aftaler, som forbundet så til gengæld kan opsiges til chaufførernes fordel«.

Rent praktisk ville det have været umenneskeligt svært at køre selve strejken videre i en situation, hvor ca. en femtedel af chaufførerne løbende er på ferie.

Men alt i alt kan man nok fastslå, at konflikten fortsætter...

SE: WWW.VORESBUSSER.DK

Støttekomiteen »Vores busser« arbejder med det formål at støtte chaufførerne i konflikten om Århus Sporvejes fremtid. Som brugere af Århus Sporvejes busser vender vi os imod forringelserne af chaufførernes arbejdsforhold og byrådsflertallets planer om udlicitering af busdriften i Århus.

Erfaringerne fra København og andre byer viser klart, at konsekvensen af udliciteringen af den kollektive trafik er højere takster, udmattede og stressede chauffører og ringere service og trafiksikkerhed for buspassagererne.

Vi frygter, at det samme vil ske i Århus og at chaufførerne og passagererne vil blive de store tabere i et nyt udliciteringseksperiment. Allerede nu ser vi massive forringelser af buschaufførernes arbejdsforhold. Det har skabt stor utilfredshed blandt chaufførerne og kraftigt svækket deres tillid til ledelsen.

Vi kræver:

- * Ret til familieliv for chauffører – nej til opdelt arbejdsdage.
- * Ordentlig service for borgerne – nej til elendige vagtplaner.
- * Sikkerhed for passagererne – nej til nedslidning af chauffører.
- * Ingen profit på velfærd – nej til udlicitering af vores busser.
- * Faglig enighed – fælles overenskomst uden forringelser.

Det er umuligt for vores chauffører at kombinere familie- og arbejdsliv, når de ikke ved hvornår de skal arbejde og hvornår de har fri. Det er urimeligt at kræve af nogen, at deres arbejdsdag skal være delt op i to dele med en lang pause imellem. De forringede arbejdsforhold for chaufførerne, som i forvejen har et hårdt job, vil uundgåeligt komme til at udgøre en fare for vi passagerers sikkerhed.

Angrebene mod chaufførerne er en brik i en generel udhuling af vores velfærd. Flere og flere offentligt ansatte står for skud gennem sparerunder og udliciteringsplaner. Som borgere må vi stå sammen og afvise disse angreb – alle der kan tilslutte sig komiteens grundlag opfordres til at deltage i støttearbejdet!

Enhedslisten

på vej mod et

masseparti

Med afholdelsen af sit 17. årsmøde er Enhedslisten for alvor blevet en politisk kraft i Danmark, men vi, i Listen, er stadig langt fra at udnytte denne kraft.

Humøret på årsmødet afspejlede den positive udvikling partiet er i. Foto: Åge Skovrind

AF SAP'S FORRETNINGSUDVALG

Dagen før årsmødet viste en meningsmåling, at 14 % af den danske befolkning overvejer at stemme på Enhedslisten. Kombineret med det seneste års massive medlemsfremgang satte det rammerne for årsmødet. Samtidig var vi så heldige, at mødet lå få dage før den største demonstration i Danmark i 20 år, i sandhed gunstige rammer for et parti i udvikling.

Der er ingen tvivl om at højredrejningen hos S og SF, har fået flere til at se mod Enhedslisten. Nogle melder sig ind, nogle overvejer en stemme og nogen lytter bare hvor de før lukkede ørerne. Det er særligt bemærkelsesværdigt, at flere arbejdere, især ufaglærte og arbejdsløse, begynder at orientere sig mod Enhedslisten når de skal finde politisk ståsted, og det lægger et stort ansvar på vores skuldre.

Enhedslisten står med potentialet til at blive et stort parti, men det er stadigvæk kun et potentiale, og hvis vi ikke udnytter det, risikerer vi at ende som en stor vælgerforening. Som Enhedslisten vokser og folk ser til os med interesse, så er det vores evne til at være aktivist- og bevægelsesorienterede der vil afgøre, om vi tiltrækker de aktive i bevægelserne, eller om vi kun tiltrækker dem, der gennem Folketing og fjernsyn har hørt om vores parti.

Det er en virkelig udfordring for Enhedslisten at blive i stand til at markere sig som et socialt alternativ til nyliberalismen. Især den anti-racistiske kampagne i efteråret og mobiliseringerne mod regeringens velfærdsnedskæringer kommer til at være prøvestenen for den opgave.

Men virkelige udfordringer viser også virkelige problemer. Vi bliver nødt til at finde en måde at diskutere og beslutte på, som tager seriøst, hvad vi rent faktisk mener, er de vigtigste opgaver.

Arbejdsplanen for det næste år indeholder således fire kampagner og hele fem debatter, som skal opsamles og konkluderes på næste års årsmøde. Det bliver tæt på umuligt at gennemføre i praksis hvorfor det bliver op til de centrale organer at prioritere i opgaverne. Det er synd og skam, for vi risikerer at forskellige afdelinger prioriterer forskelligt i diskussioner og aktivitet, og at vi således ikke kan samle op i fællesskab, når vi mødes om et år.

Denne afgørende udfordring blev i år behandlet gennem en debat af, hvordan vi udvikler organisationen. Desværre var debatten blevet startet meget sent, og der var et tydeligt misforhold mellem de udfordringer, som vi møder i de enkelte afdelinger, som det fremstod under gruppediskussionerne, og de politiske uenigheder, der blev diskuteret på talerstolen. I det kommende år bliver det en opgave for hele partiet at knytte debatten om organisationsudvikling til vores fælles aktiviteter.

Helt centralt i denne opgave bliver at knytte afdelingernes politiske diskussioner tættere til det bevægelsesarbejde, der sker i lokalområdet og at etablere afdelingerne som en aktiv del af det arbejde. Mange af de, især unge, medlemmer, som Enhedslisten har tiltrukket, lægger deres arbejde i bevægelser, fagforeninger, sociale projekter og lignende. Tænk blot på hvor mange medlemmer, der er aktive i skolebestyrelser,

lokalråd, fag- og elevbevægelse, men som ikke kommer til de nuværende afdelingsmøder. Hvis vi ikke formår at inddrage de evner og erfaringer i partiopbygningen og at gøre det til omdrejningspunkt for vores udvikling, så risikerer vi også til at miste dem igen.

Fortsat at vokse, at udvikle organisationen og at blive et reelt alternativ til nyliberalismens afmontering af den sociale sikkerhed – det er de udfordringer, Enhedslisten står overfor. Det 17. årsmøde var den første erkendelse af vores potentiale, nu må vi i gang med at realisere det.

Det kan ikke ske igennem parlamentsdebatter og business-as-usual, det kan kun lade sig gøre gennem aktivitet.

Årsmødet tog en meget væsentlig beslutning om at skabe plads for at få flere arbejdere i partiet. Succesen med at udføre den beslutning vil være et væsentligt pejlemærke for udviklingen i det hele taget. Det vil bringe os mere markant ind i fagforeningerne, det vil bringe os mere markant ind i bevægelserne og det vil give mere retning på vores politiske udmeldinger. Vi tager ikke vare på arbejderkrav med holdninger alene, der må handling bag. Om det betyder støtte til at søge lærepladser og presse virksomheder eller aktiv rådgivning i sociale spørgsmål, så må vi lære at sætte handling bag ordene.

Lad den udvikling blive det første skridt mod opfyldelsen af Enhedslistens potentiale som det virkelige alternativ til Venstre!

19. maj 2006

Du kan få ugens kommentar
fra SAP's forretningsudvalg i din mailbox
ved at sende en mail til sap@sap-fi.dk

Rød Valgallianse vil

Maoisterne i AKP diskuterer, om de skal opløse sig selv og satse helhjertet på Rød Valgallianse.

AF JAN O. JACOBSEN

Rød Valgallianse (RV) besluttede på sit landsmøde den 12.–14. maj at arbejde for dannelsen af et nyt revolutionært venstrefløjsparti inden udgangen af marts 2007. Det var en næsten enstemmig beslutning. Det nye parti skal samle alle, der betragter sig som socialister, kommunister, revolutionære, og som ønsker ét parti til venstre for den »rød-grønne« regering (som består af Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, Sosialistisk Venstreparti). Partiet skal have én ungdomsorganisation med samme målsætning. Beslutningen om et nyt parti er et forsøg på at finde den endelige løsning på den årelange konflikt om »partiet i partiet«. Konflikten handler om den rolle, som AKP og ungdomsorganisationen Rød Ungdom spiller i RV, som ellers på mange måder ligner Enhedslisten i Danmark.

FAKTA OM RØD VALGALLIANCE

Rød Valgallianse (RV) blev oprettet i 1973 som en valgfront for det maoistiske parti AKP (ML). Først i 1991 blev RV omdannet til et selvstændigt parti – men med AKP som deltager – og var bl.a. repræsenteret i Stortinget 1993–1997. Debatten om AKP som et »parti i partiet« og Rød Ungdom (RU) som ungdomsorganisation både for RV og for AKP har i årevis været en konstant kilde til konflikt i RV, men går nu muligvis mod en løsning.

I beslutningen ligger, at RV skal arbejde aktivt for at tiltrække langt flere end dem, som i dag er medlemmer af RV, Rød Ungdom eller AKP. Det kan være fremtidige mulige afskalninger fra SV og aktivister i fagforeninger, kvindeorganisationer og lignende. Det kan også være organiserede grupper som Internationale Socialister (IS). RV mener, at målet for det nye revolutionære parti skal være demokratisk socialisme og på sigt et klasseløst samfund. Aktivt folkestyre er under socialismen en forudsætning for en velfungerende økonomi.

Der var set frem til landsmødets diskussioner med en vis spænding. Dannelsen af et nyt venstreparti indebærer, at AKP nedlægger sig selv for at gå med i det nye projekt. Mange frygtede, at landsmødets programdiskussion skulle tilfredsstille skeptikerne i AKP ved at gøre det nye parti til et »AKP light«, eller at RV skulle blive lidt politisk smallere (og dermed mindre) for at tilfredsstille AKP. Denne frygt synes at have været ubegrundet.

Vilje til samling

En bredt sammensat komité havde arbejdet længe for at fremlægge en fælles indstilling til nyt program, men var alligevel endt med en lang række mindretalsindstillinger.

Den første uenighed gik på, om der var behov for et langt eller et kort program. Dem, der argumenterede for et kort program, ønskede at slå nogle grundlæggende principper fast for partiet, men uden den ana-

lyse, der leder frem til dem. Omvendt mente dem, der ønskede et langt program, at disse analyser var nødvendige at have med, ikke mindst når vi skulle arbejde videre med at danne et nyt parti.

Landsmødet valgte at tage udgangspunkt i det lange program. I løbet af debatten viste uenighederne sig oftest at gå på tværs af de traditionelle konfliktlinjer i RV. Overraskende blev der næsten ingen debat om punktet »Socialisme – ikke statsbureaukratiske klassesamfund«, der skulle opsummere historiske erfaringer med socialismen. På forhånd havde mange ønsket, at dette punkt ikke skulle være med overhovedet (fordi årsagerne er så sammensatte). Men i beslutningen, der til sidst endte med at blive enstemmig, blev »marxismen-leninismen« karakteriseret som en statsideologi for totalitære regimer med rå undertrykkelse af oppositionelle og af almindelige arbejdere og bønder. Der nævnes flere vigtige faktorer for at forklare, at ingen af disse lande har udviklet det demokrati, der er en forudsætning for socialisme. En af dem er, at de byggede på »fejlagtige ideer om, at en elite kan lede samfundet frem til socialismen på vegne af arbejdsfolk«.

Deltage med – ikke lede – masserne

En klar vedtagelse, der både tog et opgør med ML-konstruktionen og med leninismens farlige substitutivisme, har aldrig tidligere kunnet samle et flertal i RV. Og nu blev det

skabe nyt parti

gjort næsten enstemmigt. AKP'erne på mødet var i samlingshumør!

Det fremgik også, da AKP's leder, Jorunn Gulbrandsen, i en tale til landsmødet nævnte en række vigtige kampe, som folk i Norge må forbedre sig på i den kommende tid, og derefter sagde, at RV måtte lede disse kampe. Men straks tog hun sig i det og rettede det til, at RV måtte deltage i første række sammen med folk.

Dette og flere andre ting fremstod som en stærk vilje til samling.

Før marts 2007

Der er enighed i RV om, at det nye parti bør være stiftet før udgangen af marts 2007. Under landsmødet kom der klare signaler fra IS om, at de vil tage del i processen. Omvendt kom lige så klare signaler fra »Bevegelsen for Socialisme« (en smågruppe, der blev ekskluderet fra det gamle NKP for et par år siden). De ser sig ikke som en del af et partiopbygningsprojekt.

Den store spænding i de kommende måneder handler imidlertid om, hvad AKP vil gøre. En beslutning i AKP om at nedlægge sig selv kræver 4/5 flertal. Mange AKP'ere tvivler på, at AKP vil nedlægge sig selv som parti og gå ind i det nye parti.

AKP'erne på landsmødet virkede meget optimistiske, med hensyn til at skaffe det nødvendige flertal. Men dermed er problemerne ikke løst. Det er nemlig usandsynligt, at landsmødet i AKP ender i enighed. Og spørgsmålet bliver i så fald, om AKP sprækker, hvor et flertal går ind i det nye parti, mens et mindretal fortsætter

med at satse på deres egen butik. En anden mulighed er, at AKP samlet vælger at stå udenfor, for at undgå en splittelse. På den måde kan et mindretal blokere.

I det sidste tilfælde er det sandsynligt, at hele det nye partiprojekt vil falde sammen. Derefter vil det sandsynligvis dukke op igen på en anden måde. Det er i hvert fald åbent, at den »rød-grønne« regering skal udfordres fra venstre ved valget i 2009. Og det må være af et parti, der både ser fremad og er i kontakt med de nye radikaliserede grupper. Det må være et parti, som har evne til at sprede entusiasme – ikke et parti, der stadig er fedtet ind i 70ernes dogmatiske stridigheder.

Jan O. Jacobsen deltog som delegeret på landsmødet fra Rød Valgallianse i Bergen.

NY LEDELSE UDEN KAMPVALG

RV's nye ledelse blev valgt efter en enig indstilling. I ledelsen blev der både plads til AKP'ere og deres kraftigste kritikere. Ved at udvide forretningsudvalget fra 9 til 11 og hovedbestyrelsen fra 23 til 27 blev der plads til alle tendenser i ledelsen. Så må tiden vise, om dette var klogt; om de alle formår at trække i samme retning (et nyt parti), eller om det vil virke lammende på ledelsen.

Traditionen med stærk kvindedominans i ledelsen (7 af 11 i FU) blev videreført. Både programmæssigt og i valget af ledelse er RV et feministisk parti, selv om kun ca. 1/3 af de delegerede var kvinder.

Spænding: Vil flertallet af AKP-medlemmerne i Norge vende tommelfingeren op eller ned til en nedlæggelse af partiet til fordel for opbygningen af et nyt samlende venstrefløjsparti?

Bolivia

Gassen og jorden til folket

Med dekretet indfrie Bolivia's nye præsident det vigtigste krav fra den folkelige bevægelse, som har tvunget de to tidligere præsidenter fra magten – og som var det vigtigste valgløfte i hans egen valgkampagne.

»Dette er bare begyndelsen. I morgen kommer turen til mineindustrien, så skovbruget og i sidste ende alle de naturressourcer, vores forfædre kæmpede for,« sagde Morales til en jublende menneskemængde i hovedstaden La Paz i anledning af 1. maj-festlighederne.

Kontrollen med landets gas- og olieressourcer betyder konkret, at de private virksomheder skal aflevere den udvundne gas og olie til staten, som varetager raffinering og salg. Det skal ske gennem den statslige virksomhed, YBPF.

På de fleste felter vil de udenlandske selskaber dermed få omkring halvdelen af profitten, men på de to største felter vil staten tage over 80%.

»Ingen er blevet eksproprieret, og ingen vil blive smidt ud. Ethvert selskab, som har investeret i Bolivia vil have fuld ret til at tjene penge på sin investering. Men de vil ikke have kontrollen«, forklarede Morales senere beslutningen, da han talte på et møde i EU-Parlamentet i midten af maj.

Støtte fra Cuba og Venezuela

Med støtte fra Cuba og Venezuela er Bolivia også begyndt at gennemføre reformprogrammer inden for sundhed, uddannelse og andre områder. En alfabetiseringskampagne efter venezuelansk forbillede og med støtte fra Cuba har som målsætning at udrydde analfabetismen. Brigader af frivillige skal sendes ud i landet med tv-apparater, arbejdsbøger og video-bånd.

Cuba har også hjulpet med at understøtte 20 hospitaler på landet og har tilbudt 6.000 studiepladser til bolivianere i Cuba. Venezuela har tilbudt 130 millioner dollars til forskellige sociale programmer.

»Dette er kun begyndelsen.« Med disse ord udstedte præsident Evo Morales den 1. maj et dekret om nationalisering af landets gas-ressourcer.

Omkring tyve aftaler om økonomisk og socialt samarbejde mellem regeringerne i Venezuela, Cuba og Bolivia blev underskrevet ved et stort anlagt møde i den lille by Shinahota i et af Bolivias største koka-dyrkningsområder, Chapare.

Aftalerne handler om blandt andet energi, landbrug, uddannelse og produktion til eksport mellem de tre lande. Med aftalerne er der kommet krop på de løfter, som landenes præsidenter den 29. april gav hinanden om at samarbejde »mod det neoliberale system« gennem handelsaftaler, der skal tilgodese folket i de tre lande, det såkaldte ALBA-samarbejde.

Bekymring i USA

I Washington ser Bush-regeringen med stor bekymring på den udvikling, Morales har sat i gang. Bekymringen udtrykkes f.eks. i Wall Street Journal, som slår alarm over Morales' bestræbelser på rense ud i det bolivianske statsapparat, for at sikre, at embedsmændene identificerer sig med de fattige. Måske er det her, de allerstørste udfordringer for den nye præsident ligger.

I en artikel den 25. april skrev avisen: »Ud over at udrense højtstående officerer i hæren, har Morales dekretet, at alle statslige embedsmænd skal acceptere en lønreduktion på næsten 50% og bestemt, at ingen bureaukrat kan tjene mere end

hans egen præsidentløn på omkring 22.000 dollar om året. Siden da har fem af de 12 dommere i Højesteret, forladt deres poster. De er blevet erstattet af embedsmænd med ingen eller ringe erfaring fra præsidentens parti, Bevægelsen for Socialisme.«

Jordreform

I maj annoncerede Morales endvidere initiativer for uddeling af jord. Regeringen vil først uddele op til 5 millioner hektar statsejet jord – et område på størrelse med Grækenland – til indfødte grupper og derefter identificere uproduktiv privat jord for mulig omfordeling. Planen har også et kønspolitisk aftryk, da enlige indianske mødre vil komme først i køen, når der skal uddeles jord.

Planen møder især protester fra provinsen Santa Cruz, hvor de fleste af landets magtfulde jordejere og erhvervsledere bor. Den nuværende fordeling af jorden stammer tilbage fra landbrugsreformen fra 1953. I den vestlige del af landet blev jorden delt op i små lodder, som er blevet ført videre af de næste generationer. Jordfordelingen var allerede fra starten uretfærdig, fordi »(...)på det tidspunkt gav man folk nogle meget små jordlodder, som så igen er blevet delt op mellem arvingerne,« siger Moisés Towers, leder af Bevægelsen af Jordløse i Bolivia, og tilføjer:

»De fem hektar, som min bedstefar

fik, skulle han dele mellem otte børn. Og hver søn skulle igen dele sin jord mellem fem børn. Resultatet er, at de fem hektar, som min bedstefar fik, nu er delt mellem 40 familier. Hvad kan man dyrke på den smule jord?»

Jord til vennerne

Området i det østlige lavland i provinsen Santa Cruz har Bolivias bedste landbrugsjord. Det er blandt andet på grund af den frugtbare jord, at en tredjedel af Bolivias samlede bruttonationalprodukt kommer fra Santa Cruz.

Dette område blev ikke udstykket ved reformen i 1953, og skiftende magthavere har brugt de enorme jordområder som gaver for politiske vennetjenester. I dag kontrollerer private virksomheder 90 % af den produktive jord i den østlige del af landet, men det er langt fra altid, at ejerne udnytter jorden produktivt. Mauricio Roca, formand for Landbrugskammeret i det østlige Bolivia, gør gældende, at »i den vestlige del forstår de ikke, at det er Øst, som sikrer landets fødevarerforsyning, og at landbrugsvirksomhedene bidrager med 14 % af bruttonationalproduktet. Det skal støttes, ikke ødelægges«, siger han og hævder, at der stort set ikke er noget jord i øst, som ikke dyrkes.

Men ifølge en analyse fra 2003, som landbrugsministeriet lavede, er der 95 % af latifundierne – storgodserne, som ikke udnyttes til landbrug, men som ejes af spekulanter, der venter på at kunne sælge jorden med en ekstra fortjeneste, eller hvor jorden bare ligger brak og fungerer som en bankgaranti.

For at imødegå denne situation blev der vedtaget en landbrugslov i 1996 med det formål at give de indianske fællesskaber deres oprindelige jord tilbage og annullere de besiddelser, som var erhvervet som gaver for politiske vennetjenester. Men efter ti år er loven stort set ikke ført ud i livet. Det er det, Morales nu vil tage fat på.

Højrefløjen kræver autonomi

De magtfulde erhvervsledere i Santa Cruz-provinsen udgør den vigtigste opposition til Evo Morales. Borgerkomiteen i Santa Cruz står også i spidsen for en bevægelse, som ønsker autonomi for provinsen.

Bolivias regering har på et halvt år øget sin opbakning i befolkningen markant. Efter de indledende retoriske øvelser og praktiske forberedelser går man nu en vanskelig tid i møde, med en balancegang mellem reformer til fordel for landets fattige, mobiliseringer blandt de fattige – og nødvendige kompromisser med eliten i øst. Øgede statslige indtægter

fra salget af naturgas vil give regeringen et vigtigt råderum.

Ny grundlov

Den næste parlamentariske styrkeprøve bliver valget til en grundlovgivende forsamling. Forsamlingen forventes at bruge et år til at udarbejde forslag til en ny grundlov, som derefter skal lægges ud til folkeafstemning. De 255 medlemmer skal vælges den 2. juli.

Ifølge Morales skal grundloven skabe et nyt Bolivia, hvor landets indianske befolkning igen kommer til at spille den rolle, som de er blevet nægtet i århundreder.

Enlige indianske mødre vil komme først i køen, når Morales-regeringen omfordeler jorden. Foto: Ebbe R. Jørgensen

Rejsebrev fra Bolivia

AF EBBE RAND JØRGENSEN

Mit kendskab til Bolivia var ret begrænset, da jeg midt i april måned rejste til landet på kombineret familiebesøg/turistrejse. Vi – dvs. min kæreste, to af hendes børn og jeg – havde fået en invitation til at besøge den ældste datter og hendes svigerfamilie.

Men selv uden særligt forhåndskendskab kan sådan en rejse give et stort udbytte, hvis man med »turistrejse« forstår en nærmere undersøgelse af natur, mennesker, kultur og samfundsforhold. Ikke noget med at ligge på ryggen på en badestrand; badestrande er noget nær det eneste, landet ikke kan byde på.

Menneskemylder

Det var en stor omvæltning efter 20 timer at lande i Santa Cruz, en storby i udkanten af regnskoven. En af de mest slående oplevelser var de mange mennesker, som på en eller anden måde forsøgte at skabe sig en indtægt her. Man kunne dårligt bevæge sig tre skridt uden at få tilbudt et eller andet. Alle steder blev der solgt empanadas, sodavand, mobiltelefoner, frugt, brød eller sko. Ja alt kunne købes på gaden. Dertil kommer så regulært tiggeri, som godt kan virke lidt irriterende. Skal man give en skilling hver gang? Man kan også sige nej med fare for at have et barn på slæb den næste halve time.

Det er ganske enkelt et synligt ud-

tryk for fattigdom. Bolivia er det fattigste land i Latinamerika. Og lige som mange andre steder i verden søger folk til byerne i håb om et bedre liv. Santa Cruz har oplevet den største økonomiske vækst og er i dag den rigeste (og mest højreorienterede) by i landet. Byen virker som en magnet på de omliggende landområder. Paradokset er, at de mest frugtbare områder ligger i denne region. Fra flyet kunne vi se uendelige marker. Men samtidig har store dele af landbefolkningen svært ved at skabe sig et ordentligt økonomisk grundlag.

Dette er en god illustration af behovet for jordreformer. Da vi kom hjem kunne vi læse, at Evo Morales netop havde fremlagt et lovforslag om uddeling af jord. Han lovede samtidig, at det handlede om jord, som ikke i forvejen blev dyrket. En socialistisk præsident må bevæge sig forsigtigt. I Santa Cruz-regionen med de store jordejere ville han kunne få alvorlige problemer. Men samtidig er jordreformen også nøglen til at skaffe sig opbakning fra de mange fattige i regionen.

Sort arbejde

Livet som gadehandler må være hårdt. Det er især forbeholdt kvinderne. Fra tidlig morgen til sent aften sidder de ved deres boder. De mindste børn har de med sig, ofte ligger der en baby indhyllet i tæpper bagst i boden. De større børn kan deltagere i arbejdet.

For mig at se virker det, som om udbuddet er alt for stort i forhold til efterspørgslen. Man er nødt til at være der hele tiden og vente på den næste kunde.

Men samtidig har gadehandlen også en vigtig funktion. De lokale handler på gaden eller et af de mange markeder. Priserne er meget billigere end supermarkedet. Og det er nødvendigt at være økonomisk, hvis man f.eks. er en hårdtarbejdende akademiker med en løn på 400 kr. om måneden.

En af årsagerne til de billige priser er at gadehandlen er en del af den »uofficielle økonomi«. Der er ikke udgifter til moms og skat. Det er faktisk en stor del af landets økonomi, der tilhører den »uofficielle sektor«. På højsletten »Altiplanoen« ovenfor La Paz ligger millionbyen El Alto. Her kan alt købes »sort« på det ugentlige kæmpemarked. Det gælder alt fra sko til entreprenørmaskiner. Man regner med at 40% af al økonomisk aktivitet i El Alto tilhører »den uofficielle sektor«. Det gælder f.eks. en omfattende byggeaktivitet.

Tidligere regerings forsøg på at få gjort skattebetaling obligatorisk er hidtil strandet. En af de tidligere præsidenter, Sánchez de Lozada, måtte i 2003, efter et år på posten, i huj og hast forlade landet efter folkelige protester. Han havde forsøgt sig med en reform, der bl.a. skulle sikre flere skatteindkomster til staten.

Mens vi var i landet, fik vi proble-

» Vi havde selvfølgelig læst i aviserne om demonstrationer, kampe imod privatiseringer, flygtende præsidenter og især valget af den socialistiske præsident, Evo Morales. Interessant alt sammen, men det at opleve tingene »on location« giver en form for indsigt, som ikke kan erstattes af nok så meget avislæsning.

mer med at komme rundt. I en uge var al regional busstrafik indstillet. Vognmændene protesterede mod regeringens nye love om busselskaber-nes skattebetaling.

Aktionskultur

Vi oplevede busblokaderne som ret fredelige. Men vi fik fortalt, at tidligere blokader havde været ret militante med vejspærringer. Lige som de blokader, der havde banet vejen for Evo Morales valg til præsident. De blokader havde i øvrigt ikke entydigt været til støtte for Evo Morales. Han var selv blevet ramt af blokaderne under valgkampen, da han skulle rundt til valgmøder. Blokadernes er en del af den politiske kultur, men også kilde til stor irritation. Det er jo også et stort problem, når de handlende ikke kan komme ind til byen med deres varer.

Vi blev nærmest anbefalet at holde os væk fra 1.maj-demonstrationerne. Det havde vi nu ikke behøvet. Demonstrationerne i La Paz havde været temmeligt fredelige, nærmest en festdag ovenpå regeringens erklæring om at overtage en del af kontrollen med gassen og olien. Der er ingen tvivl om, at det er et meget populært skridt.

Men det er også et meget nødvendigt skridt. Bolivias naturressourcer er enorme. Det drejer sig ikke kun om de olie- og gasfelter, der aktuelt udnyttes. Der skulle efter sigende ligge store uudnyttede felter under

regnskoven. Hvis man skal undgå, økologiske og sociale katastrofer er det nødvendigt at lave en langsigtet planlægning for udnyttelse af disse ressourcer.

Det drejer sig heller ikke kun om olien. Der er mange andre mineralressourcer, f.eks. sjældne metaller som lithium i den sydlige del af højlandet. Også i regnskoven ligger der enorme ressourcer, f.eks. træ, og muligheder for landbrug.

De sidste 500 års historie handler om, hvordan landet er blevet udplyndret for rigdomme. Traditionelt har det været sølv, tin og kobber, der er blevet gravet frem af bjergene under store menneskelige omkostninger. Rigdommene kom ikke den fattige del af befolkningen til gode, ikke sært at en historisk bevidsthed til-siger, at folket må have kontrol med ressourcerne.

Oprindelige folk

En rejsende i Bolivia kan ikke undgå at møde de oprindelige folk og deres kultur. Folk gør meget ud af at fastholde den gamle kultur. Kvinderne, der passer boderne på markederne, er iført deres traditionelle dragter.

Vi havde det held at blive inviteret hjem til en bonde og hans familie. De boede i et 40 kvadratmeter hus af tørrede lersten. Vi så den fåreflok, som de levede af. De levede helt traditionelt og efter vores begreber meget spartansk. Spørgsmålet er, om det kunne hænge sammen rent øko-

nomisk. Faderen og de ældste børn tog af og til ind til den nærliggende by, Sucre, og optrådte med traditionel dans og musik på restauranter. På den måde tjente de lidt ekstra, men det var også en vigtig interesse for faderen at bevare den oprindelige musikkultur.

De 8 børn i familien havde forskellige pligter udover at lære at spille og danse. De ældste af dem blev sendt i skole i Sucre. På den måde var de privilegerede, for selvom der siden 1952 har været et offentligt skolevæsen, er det på ingen måde givet, at de fattige får en skoleuddannelse. De offentlige skoler er også de ringeste, og skal børnene have en ordentlig uddannelse, skal man betale for en af de mange privatskoler. Analfabetisme var udbredt indtil 50'erne, men er stadig en realitet, især blandt de lidt ældre årgange.

Der er ingen tvivl om, at tilknytningen til de oprindelige folks kultur spiller en stor rolle, også for den politiske bevidsthed. 90 procent af befolkningen tilhører et af de oprindelige 30 folkeslag eller har rødder i dem.

For første gang i historien oplever de, at en af deres egne er blevet valgt til landets leder.

AF NICOLAI BENTSEN

Siden George W. Bush blev indsat som præsident har amerikansk økonomi bevæget sig mod stadig mere uholdbare tilstande.

Underskuddet på de offentlige budgetter og på handelsbalancen er eksploderet, og USA's gæld til udlandet vokser med mere end to milliarder dollars om dagen.

Pengene til at dække underskuddet på handelsbalancen og statsbudgettet kommer først og fremmest fra den kinesiske og den japanske centralbank, som hver især vurderes at ligge inde med for 600 milliarder dollars i amerikanske statsobligationer og dollarsedler. Ved at sælge ud af disse kan de to centralbanker sammen eller på egen hånd sende dollaren i frit fald.

Samtidigt er dollaren under Bush faldet voldsomt i forhold til den europæiske valuta euroen. For fem år siden fik man 114 euro for en hundrede dollarseddel mod blot 78 euro i dag. På fem år er 100 dollar altså blevet 36 euro mindre værd.

De fleste økonomer er oven i købet enige om, at dollaren skal falde med yderlige 30 %, hvis USA skal komme af med underskuddet på handelsbalancen.

Den amerikanske gældsætning til Kina og Japan og dollarens svækkelse overfor euroen kunne tyde på, at

magtforholdet mellem de ledende kapitalistiske stater er ved at forrykke sig. Men EU, Kina og Japan lider enten af økonomiske eller politiske svagheder, der foreløbigt forhindrer dem i at udfordre USA. Samtidigt kan USA udnytte sin nuværende position til at forhindre de andre magter i at blive en trussel mod USA.

Udfordrerer Europa

EU har på mange områder det økonomiske potentiale til at udfordre USA. EU er verdens næststørste økonomi og verdens største handelsmagt (se boks på næste side). Samtidigt er europæiske virksomheder vokset de sidste 10 år. Af de 100 selskaber på UNCTAD's liste over verdens største transnationale selskaber, har over halvdelen base i Europa, mens kun 26 har base i USA. Især på det finansielle område står europæiske virksomheder stærkt; syv ud af verdens ti største banker er europæiske.

På den baggrund virker det oplagt, at EU skulle kunne udfordre USA og

euroen overtage dollarens status som internationalt betalingsmiddel.

En politisk dværg

Michel Husson, der er økonom og medlem af 4. internationale, peger dog på, at både økonomiske og politiske forhindringer står i vejen for, at euroen kan overtage dollarens position.

For det første afspejler de sidste fem års styrkelse af euroen ikke en genrejsning af den europæiske økonomi med høje vækst rater, men snarere den amerikanske økonomis problemer. Tværtimod er kernelandene i Europa præget af lav vækst.

For det andet er det en afgørende politisk begrænsning, at EU ikke er én stat men et samarbejde mellem stater. Disse stater har forskellige økonomiske og politiske relationer til USA, og i de største stater findes en nationalbaseret kapital med hver deres relation til amerikansk kapital. Det gør det svært for EU at handle i fællesskab på det udenrigspolitiske

Er USA's magtposition truet?

USA er afhængig af lån fra Kina og Japan, og dollaren er svækket i forhold til euroen. Om årtier kan Kinas økonomi have overhalet USA's. Hvad gør USA for at bevare sin position som verdens ledende magt?

område, især når det handler om at udfordre USA.

EU's manglende enhed overfor USA blev tydeligst udstillet i forbindelse med uenigheden om USA's krig mod Irak, men den afspejler sig også i euro-projektet. Således er der ingen linje for, hvad kursen mellem euroen og dollaren bør være.

Som Husson skriver: »Den Europæiske Centralbank holder et strengt øje med målet om max 2 % inflation, men hvor utroligt det end lyder, så er der ingen, der ved, hvad målene er i forhold til valutakursen, og dette lille spørgsmål er ikke behandlet i nogen af traktaterne. (...) Hvis euroen skal blive en rigtig international valuta, i stand til at konkurrere med dollaren, så kræver det en sammenhængende politik med hensyn til valutakurser og renter. Med andre ord kræver det en europæisk diskurs, der er uafhængig af de monetære påbud fra USA.«

Med den aktuelle politiske lamelse i EU er det svært at forestille sig, at en sådan reform af euro-pro-

jektet står lige foran døren.

Internationale nationale kapitalister

Når euroen ikke har fået en international dimension, så skyldes det ifølge Husson, at kapitalen i Europa stadig er nationalt baseret, og at denne nationalt baserede kapital i højere grad er orienteret mod verdensmarkedet end mod Europa. Franske, tyske og engelske kapitalister ser et samarbejde med amerikanske selskaber som en vigtig brik i adgangen til verdensmarkedet. De har derfor sikret, at det fælles europæiske marked er åbent for omverdenen og dermed amerikanske selskaber.

I forlængelse heraf har de forskellige landes kapitalister aldrig opfattet euroen som et monetært værktøj, der skulle bruges mod amerikanske selskaber. I stedet har euroen været set som et disciplinerende værktøj, der skulle sikre, at de forskellige europæiske regeringer slog ind på en liberal

nedskæringspolitik og sikrede lave lønninger.

Kapitalisterne opfatter altså euroen som et våben, der skal rettes mod den europæiske arbejderklasse – men ikke mod amerikansk kapital.

Et groggy Japan

For tyve år siden taltes der i USA meget om Japan som den nye fremadstormende økonomiske magt, der skulle udfordre USA. Og der blev udgivet bøger med titler som *The coming war with Japan*.

Japan er da også både verdens fjerdestørste økonomi og handelsnation (se boks næste side), og som nævnt ligger den japanske centralbank inde med for omkring 600 milliarder dollars, som den til enhver tid kan sælge ud af og dermed svække dollaren.

Problemet for Japan er, at det vil skade japansk økonomi mere end amerikansk økonomi, hvis dollaren falder i værdi i forhold til den japanske yen. Det er aldrig lykkedes japanerne at opbygge et stærkt hjemmemarked, og japansk økonomi er derfor i meget høj grad afhængig af eksport. Hvis dollaren falder i værdi, vil japanske varer blive dyrere målt i dollars, og japanske firmaer vil derfor have sværere ved at konkurrere med amerikanske firmaer både i USA

	BNP i købekraft	Eksport	Import	Vækst i 2005
USA	12,4 billioner \$	0,9 billioner \$	1,7 billioner \$	3,5 %
EU	12,2 billioner \$	1,3 billioner \$*	1,4 billioner \$*	1,7 %
Kina	8,4 billioner \$	0,8 billioner \$	0,6 billioner \$	9,3 %
Japan	3,9 billioner \$	0,6 billioner \$	0,5 billioner \$	2,4 %
Verden	59,6 billioner \$	10,3 billioner \$	10,3 billioner \$	4,4 %

* Ekskl. intern handel

Kilde: CIA (The World Factbook)

og i Europa. Reelt er der derfor ikke megen magt forbundet med at have en halv billion dollars i kælderen.

15 års japansk krise

Endelig skal man ikke glemme, at de sidste 15 år har Japan befundet sig i en meget dyb økonomisk krise, som landet først nu er ved at bevæge sig ud af. Det har ikke blot holdt det japanske BNP nede men også svækket japanske virksomheder i den internationale konkurrence. Mens der for 10 år siden var 17 japanske virksomheder blandt verdens 100 største transnationale selskaber er tallet i dag nede på 11.

Mest hård har krisen været for det japanske bankvæsen. Mens næsten alle af verdens største banker var japanske for 15 år siden, så er kun 2 ud af verdens 10 største banker i dag japanske.

Alene af økonomiske grunde har Japan altså svært ved at udfordre

USA. Dertil skal lægges, at Japan på det militære felt er afhængig af USA, og at Japan huser knap hundredtusind amerikanske tropper.

Kina: Et kæmpe u-land

Mens japansk økonomi har været ramt af stagnation de sidste 15 år, så kører kinesisk økonomi derudad på fuldt drøn.

Landet har en årlig vækstrate på 7–10%, og det har gjort Kina til verdens tredjestørste økonomi målt i købekraft og verdens tredjestørste handelsnation (se boks ovenfor). Samtidigt har landet en meget konkurrencedygtig industri inden for mange sektorer, der gør, at landet har overskud på betalingsbalancen. Og ligesom den japanske centralbank ligger den kinesiske centralbank som nævnt inde med 600 milliarder dollars, der giver magten til at sende dollaren i frit fald.

For Kina er problemet dog det

samme som for Japan; at landets økonomi er bygget op omkring eksport til USA. Kina kan altså heller ikke tillade, at dollaren svækkes i forhold til den kinesiske yuan, fordi det vil svække kinesisk konkurrenceevne. Af samme grund har den kinesiske centralbank længe låst yuan'en til dollaren, så den automatisk har fulgt dollarens op- og nedture.

Man skal heller ikke glemme, at Kina først og fremmest er en stor økonomi i kraft af landets størrelse, mens landet på mange punkter er et u-land.

Kina ligger således kun på en 118. plads, når det drejer sig om indkomst per indbygger. Der er derfor lange udsigter til, at landet kan basere sin produktion på hjemmemarkedet. Samtidigt skal man ikke glemme, at hovedparten af kinesisk eksport består af varer, som kopieres efter andre landes firmaer, mens det går mere trægt med egen forskning og udvikling. Endelig er det værd at bemærke, at der kun er ét kinesisk selskab blandt verdens 100 største transnationale selskaber.

USA svarer igen

Med årlige vækstrater på 10% skal man dog ikke se mange årtier ud i fremtiden, førend Kinas økonomi kan have overhalet den amerikanske. Og

Hvis det skal lykkes kineserne at slå kløerne i USA's position som verdens ledende magt, kræver det et stærkere kinesisk hjemmemarked, så kinesisk økonomi ikke længere er afhængig af eksport til USA.

Den Europæiske Centralbank har klare anti-inflationsmål men ingen mål for forholdet mellem euroen og dollaren. Det viser, at Europas kapitalister opfatter euroen som et våben, der skal rettes mod Europas arbejderklasse og ikke mod USA.

hvis det lykkes EU at udvikle sig til en fælles enhed, vil EU mange måder blive en stærkere magt end USA. USA kan altså ikke hvile på laurbærbladene, hvis landet skal blive ved med at være verdens ledende magt.

Som beskrevet tidligere i SI, spiller kontrol med verdens olie en central rolle i USA's bestræbelser på at forblive verdens ledende magt. Det skyldes, at EU's men især Japans og Kinas økonomier er dybt afhængige af import af olie. Den, der kontrollerer verdens oliereserver, kontrollerer derfor EU, Kina og Japans økonomier. Da 63% af verdens beviste oliereserver findes i Mellemøsten, betyder kontrol med Mellemøsten kontrol med verdensøkonomien. USA's besættelse af Irak er derfor også et led i USA's kamp om bevarelse af sit overherredømme.

Kernen i Bush-regeringens strategi for bevarelse af den amerikanske magtposition er dog at spille på USA's globale militære dominans. Det amerikanske forsvarsbudget er steget med over 40%. mens Bush har været præsident, og det er i dag større end alle andre landes tilsammen. Derfor søger USA gennem krigen i Irak og den såkaldte »krig mod terror« at sikre, at konflikter mellem verdens rige og fattige lande løses

med militære midler frem for med økonomiske eller politiske midler. På den måde kan USA underminere EUs internationale magtposition, som i højere grad er baseret på økonomiske og politiske end på militære magtmidler.

Bush: Dollaren skal svækkes

Selvom USA's strategi først og fremmest bygger på militær magt, så har USA stadig mange økonomiske tangenter at spille på.

skal lade den kinesiske yuan flyde frit, så dens værdi alene bestemmes af markedet. De fleste økonomer er enige om, at det vil styrke den kinesiske yuan med 20–40%. og svække den amerikanske dollar tilsvarende.

Hvor alvorligt det Hvide Hus tager dette krav fremgår af, at det er nævnt som en sikkerhedspolitisk prioritet i præsidentens *The National Security Strategy*, som udkom i marts.

For at imødegå det amerikanske pres besluttede den kinesiske cen-

At japanerne fortsætter med at låne USA milliarder af dollars, selvom USA løb fra gælden i 1985, siger noget om magtforholdet mellem USA og Japan.

Valutapolitikken er en af de økonomiske tangenter, som USA i øjeblikket forsøger at spille på for at genetablere sin økonomiske førerposition. Men i modsætning til hvad man måske skulle forvente, så arbejder Bush-regeringen ikke på at styrke dollaren, men tværtimod på at svække dollaren.

Da den kinesiske premierminister Hu Jintaos besøgte George W. Bush i april var et af værtens krav, at Kina

tralbank sidste sommer at ændre sin valutapolitik, så yuanen fremover ikke vil være låst alene til dollaren men til en gruppe af valutaer, hvoraf dollaren dog er den vigtigste. Det har foreløbigt betydet, at dollaren er faldet med 3% i forhold til yuanen.

USA's to dollarstrategier

Det kan virke mærkeligt, at den amerikanske stat aktivt arbejder for at svække dollaren. Ifølge Michel Hus-

son har USA dog historisk set brugt dollaren på to forskellige måder i strategien for at forblive verdens ledende økonomiske magt.

På den ene side har USA som ledende finansiel magt haft brug for en stærk dollar. På den anden side har USA som en handelsmæssig magt haft behov for en svag dollar.

En stærk dollar giver amerikanske firmaer en række fordele i forhold til andre landes firmaer. Det gør det muligt billigt at opkøbe andre virksomheder i udlandet, sådan som det skete efter den asiatiske valutakrise i 1997. En stærk dollar gør det også muligt at billigt at købe maskiner i udlandet og dermed forbedre sin produktivitet.

En svag dollar har omvendt den vigtige fordel, at det gør amerikanske firmaer konkurrencedygtig i forhold til andre lande firmaer, så de kan sælge flere varer og dermed højne deres profit.

Michel Husson mener, at svækkelser og styrkelse af dollaren de sidste 30 år i høj grad afspejler forskelle i, hvilke mål den amerikanske stat og kapital har haft i konkurrencen med andre landes kapital; at styrke sig på det finansielle eller handelsmæssige

plan. Han mener, at i takt med internationaliseringen forstærkes den sidste tendens.

Snød sig ud af gælden

Historisk set er der heller ikke noget nyt i, at USA forsøger at udnytte sin økonomiske og politiske magt til at gennemtvinge ændringer af andre landes valutakurser for at styrke sin handelsmæssige position. I 1985 gennemtvang USA den såkaldte Plaza-aftale med Vesttyskland, Storbritannien, Japan og Frankrig. Aftalen indebar, at dollaren blev svækket markant i forhold til den japanske yen og den tyske mark.

Plaza-aftalen betød ikke blot, at amerikanske firmaer fik forbedret deres konkurrenceevne og derfor stjal markedsandele fra tyske og japanske firmaer. Aftalen løste samtidigt en del af USAs gældsproblem. I 1980'erne havde USA lånt store milliardbeløb af japanerne. Men mens andre lånerlande normalt låner penge i udlånerens valuta, så lånte USA dengang som i dag penge af Japan i dollars og ikke i yen. Det betød, at da dollarens værdi faldt med en tredjedel i forhold til yen, så faldt værdien også af japanernes gældsbe-

viser. På den måde blev USA's gæld til Japan med et hug formindsket med en tredjedel. At japanerne fortsætter med at låne USA milliarder af dollars selvom USA løb fra gælden i 1985, siger noget om magtforholdet mellem USA og Japan.

Tiden vil vise om USA i dag har magt nok til at lave samme nummer med kineserne.

ANBEFALET VIDERE LÆSNING

Nicolai Bentsen:

USA: En økonomi smurt i gæld,
»SI«, nr. 206/207

Nicolai Bentsen:

USA's stræben efter olie,
»SI«, nr. 199

Michel Husson:

World Capitalism in a Phase of Permanent Instability,
»International Viewpoint«, marts 2005

Michel Husson:

Europe/USA a stable disequilibrium,
»International Viewpoint«, februar 2005

INDIEN

Venstrefløj udfordrer nyliberalismen

Venstrefløjens sejr ved 5 indiske delstatsvalg den seneste måned understreger den voksende folkelige modstand mod nyliberalismen.

Dennes ideologer i Indien har ellers ihærdigt fremhævet landet som den vigtigste konkurrent til det nykapitalistiske vidunder – Kina – og svælget i fremstillinger af den velstand, denne udvikling vil medføre for Indien.

Imidlertid har ideologerne ikke overbevist det store flertal, der rammes af yderligere udbytning, som valget med al tydelighed viste.

I Vestbengalen valgte befolkningen for syvende gang i træk Venstrefronten, der fik 236 pladser af 294 i lokalparlamentet. I Karala-provinsen opnåede den Venstredemokratiske Front to tredjedele flertal og fortsatte en stigende kurve gennem 2 år. Dette betød 98 pladser i et parlament med 140 medlemmer. Samtidigt fik Det indiske Kommunistparti 17 af de 24 pladser, som de opstillede til. I de tre andre stater, Tamilnadu, Pondicherry og Assam, gik venstrefløjen også frem.

Disse fremgange betyder øget styrke og større muligheder; men også et øget ansvar for at udfordre den føderale regerings politik.

Gennem de sidste to år har regeringen i Delhi ført en massiv promar-

keds økonomisk indenrigs-politik og samtidigt arbejdet snævert sammen med USA i udenrigspolitikken. Privatiseringer, såsom overdragelse af lufthavne til udenlandskapital, og trusler om skrappe anti-fagforenings love samt angreb på pensionskasser er blot enkelte eksempler fra indenrigspolitikken.

Men endnu alvorligere har politiken være for landområderne. Manglende offentlig støtte og satsning på store firmaer i landbruget har betydet en markant stigning i bøndernes gældsbyrde. Krisen i landområderne er nu så stor, at tusindvis har begået selvmord og endnu flere er blevet tvunget bort efter at have mistet deres jord.

I en del områder har dette også styrket en voksende maoistisk oprørsbevægelse.

Samtidig har Delhis tilslutning til Bush' kampagne mod Irans kernekraftspolitik givet venstrefløjen et ekstra angrebspunkt. Endelig må den folkelige bevægelses sejr mod kongediktaturet i nabolandet Nepal uundgåeligt virke som inspiration.

COLOMBIA

Forventet sejr til højrefløjen

Alvaro Uribe har vundet en sikker sejr ved præsidentvalget i Colombia, og påbegynder sin anden embedsperiode. George Bush ringede straks og gratulerede. Højre sejren til en af Bush' få stærke allierede i Latinamerika, var ikke en overraskelse.

Heller ikke, at det skete i første valgrunde med over 50% af de afgivne stemmer. Dog var de 62% af de afgivne stemmer en smule mere end forventet. Det skal ses i lyset af, at kun 44% af de stemmeberettigede faktisk stemte. Det var altså kun godt 7,3 millioner ud af en befolkning på

46 millioner, der genvalgte Uribe.

Alligevel må det opfattes som mange stemmer, ikke mindst set i lyset af en stor skandale, der brød frem kun 6 uger før valget. Et tidligere medlem af sikkerhedspolitiet, der sad fængslet for at have slettet navne på medlemmer af den colombianske mafia fra politiets lister, begyndte pludselig at »synge«.

Sikkerhedspolitiet havde dels overleveret lister over faglige aktivister og universitetsfolk til de paramilitære dødspatrujer og dels samarbejdet med oppositionen i Venezuela i et forsøg på at destabilisere Hugo Chavez' styre. Seks ministre kendte til dette, hævdede »sangfuglen«.

Den colombianske presse tog for en gangs skyld fat i disse forhold – og har derfor undret sig over, at det ikke skadede Uribe.

I virkeligheden har det måske styrket ham, for man kan opfatte valget som en politisk polarisering af landet.

Venstrealternativet til Uribe, Carlos Gaviria fik 2,6 mill. stemmer, og gik således på få måneder fra nogle få procent til 22% af de afgivne stemmer. Gaviria har udtalt, at han »beundrer Hugo Chavez' socialpolitik, men hvert land må finde sine egne løsninger«.

Uribe vandt valget på et program om større sikkerhed, hårdere kamp mod guerillaen, og bedre vilkår for virksomhederne. Han har en stor troværdighed blandt virksomheds-ejerne, hvilket også hænger sammen med samarbejdet med USA. Han har lige underskrevet en frihandelsaftale med Amerika, samtidig med at USA siden år 2000 har brugt tre milliarder dollars på »Plan Colombia«, officielt for at få bugt med kokain-produktionen, men for en stor dels vedkommende reelt for at bekæmpe guerilla-bevægelserne i Colombia.

☐ fat?

☐ fit?

Does true beauty only squeeze into size 8? Join the beauty debate.

Feminisme

Den grimme skønhedsindustri

Kosmetikfirmaet Dove lancerede i 2004 en »kampagne for ægte skønhed«. Mens kampagnen forsøger at udvide definitionen af skønhed, udfordrer den på ingen måde de snævre kønsroller, der tilskriver kvindens udseende en værdi, som overgår alt andet.

AF JACKIE ESMONDE

Kosmetikfirmaet Dove lancerede i 2004 en »kampagne for ægte skønhed« – en annoncekampagne, der rettede sig mod de urealistiske kvindebilleder, der er udbredt i reklameindustrien. En af annoncerne forestiller en pænt kraftig kvinde og stiller spørgsmålet: »fed eller fræk?«. Den inviterer kvinder til Doves hjemmeside, hvor de kan afgive deres stemme og deltage i firmaets »søgen efter en bredere definition af skønhed« og hjælpe kvinder med »ruske op i deres selvtillid og give din kropsbevidsthed et skub opad«.

Til forskel fra skønhedsidealet i de fleste massemedier, omfatter Doves kampagne også farvede kvinder, kvinder over 40 år samt kvinder, der

vejer mere end 50 kilo. Kampagnen har fået megen ros for dens sociale bevidsthed, til og med i det feministiske popkulturelle magasin Bitch.

Imidlertid er kampagnen delvist selvmodsigende. Mens websiden og annoncerne forestiller »ægte kvinder«, der er stolte af deres »virkelige kurver«, er det faktiske formål med kampagnen at overbevise kvinder om at købe produktet »Dove Firming«. Et produkt, der angiveligt kan øge den naturlige fornyelse af nye hudceller og på 3 uger få appelsinhud, rynker og mat hud til at syne mindre. Nu er det bare sådan, at ægte kvinder har – appelsinhud.

Selv om kampagnen byder på mere realistiske rollemodeller for kvinder end det, der er normen, forbliver det centrale budskab det

samme. Kvindelig skønhed er ikke noget, der kommer naturligt og af sig selv. Det kræver en endeløs indsats, samt ikke mindst indkøb af diverse produkter, der er fremstillet for at ændre eller skjule kvinders problemer. Den »ægte« skønhed bør være i anførselstegn.

Hvis vi ser bort fra Dove, bliver vi konstant overdænget af massemediernes såkaldte idealer, som vi er nødt til at efterstræbe, hvis vi vil betragtes som smukke. I film, magasiner, annoncer og fjernsyn er dette ideal så godt som altid en hvid, velstående kvinde med store bryster og glamour.

Skønheden og volden

Gennemsnitsvægten for en model ligger i dag 25 % under gennemsnittet for almindelige kvinder. Det er kun få af os, der nogensinde vil kunne opnå dette mål – og hvis vi gerne vil være sunde og lykkelige, bør vi heller ikke ønske os det. Endelig er det sådan, at de fleste modelfotos i dag bliver digitalt bearbejdet – dvs. at dagens skønhedsideal er så langt fra virkeligheden, at det kun er muligt at opnå ved hjælp af en computer.

Selv om det umuligt at opnå idealet, har dette ikke stoppet kvinder fra at skade sig selv betydeligt i forsøget på alligevel at opnå det. F.eks. har feminister længe talt om sammenhængen mellem urealistiske skønhedsideal og fremvæksten af spiseforstyrrelser. I kampen for at blive

slank er kvinder således blevet drevet til at sulte sig og kaste op, og de har betalt dyrt for fedtsugninger og opstraming af maveskindet.

Vi får ikke alene at vide, at vi er for fede, men også at alt andet ved vore kroppe skal forbedres. Medierne fortæller os, at vi skal sprøjte syre ind i læberne, fordi de er for tynde. Vi bliver opfordret til at indsprøjte Botox i vore ansigter for at fastfryse nerver og udjævne rynker. Tabet af evnen til at vise følelser med vore ansigter er kun en lille pris at betale for skønheden. Vore tænder er ikke hvide nok, og det samme gælder for vores hud, mens vore øjne ikke er blå nok, og håret ikke skinner tilstrækkeligt eller er glat nok – intet af det, vi gør, er nogensinde tilstrækkeligt.

På trods af de fremskridt, som kvindebevægelsen har opnået, er der sandsynligvis, hvad angår skønhedsidealer, et endnu større pres end for 30 år siden. Og idealerne er ikke alene sværere at opnå; målgruppen er også blevet yngre, efter at skønhedsindustrien har opdaget den profit, der kan tjenes på de såkaldte »twens« eller unge piger, der lige er ved at træde ind i teenagealderen. Massemediernes voksende indflydelse og tilgængelighed betyder desuden, at skønhedsidealerne er blevet udbredt både geografisk og på tværs af sociale klasser.

Der er betydelige og voksende muligheder for at tjene penge på at overbevise kvinder om, at deres værdi ligger i deres udseende. Efter som skønhedspresset er større over for kvinder end over for mænd, kan modeindustrien få kvinder til at betale mere end mænd for den samme vare, f.eks. tøj, hårpleje og frisørtjenester. I USA bliver der hvert år brugt omkring 40 milliarder dollars på diætindustrien, inkl. slankebøger, slankeprogrammer og diverse vægttabspåfund. Ifølge American Society of Aesthetic Plastic Surgery er antallet af kosmetiske operationer øget med 228% siden 1997. En tredjedel af alle de patienter, der får kosmetiske

indgreb, er mellem 35 og 40 år, mens 22% er i alderen 26 til 34. 18% er under 25.

Kosmetisk plastikkirurgi bliver i stigende grad økonomisk overkommeligt for mellemindkomsterne. Følgelig er der også flere kvinder, der har fået mulighed for brystimplantater, næseoperationer og andre kosmetiske ændringer. I dag er prisen for et indgreb omtrent det samme som for at købe en brugt bil, hvilket har fået mange erhvervskommentatorer til at tale om en »demokratisering« af skønhed. Tidligere tiders »makeover shows«, der forbedrede udseendet hos showets deltagere ved hjælp af makeup og nye frisurer er nu erstattet af en ny type reality shows, der omformer tilsyneladende grimme kvinder til nye skønheder ved hjælp af massive og omfattende kirurgiske indgreb. Reality shows som f.eks. »I Want a Famous Face« har medført en øget eskalering af denne udvikling. Nu kan vi faktisk se ud som kvinderne på filmlærredet.

For de fleste af os er vores forhold til de rådende skønhedsidealer noget dybt personligt og individuelt. Som feminister er vi naturligvis kritiske, men kun få af os forbliver helt upåvirkede. Vi er ikke alene nødt til at slås med vores eget lave selvværd på grund af den dårlige opfattelse af vores krop, men vi må også kæmpe

imod den følelse af skyld, der er forbundet med, at vi faktisk er optaget af, hvad andre mennesker synes om vores udseende.

Betydningen af idealerne er imidlertid ikke kun personlig. Skønhedsindustriens diktater er forbundet med den sociale undertrykkelse af kvinder. »Det personlige er politisk« er en gammel feministisk parole, der stadigvæk holder stik. Det er på tide at kalde skønhedsindustrien og det, den er fortalende for, ved det rette navn – en form for kønsbestemt vold og undertrykkelse.

Skønhed og undertrykkelse

Kampen om kropsidealet er nært knyttet til kampen om kønnet og den betydning, der ligger i at enten være mandlig eller kvindelig. Ligesom race og klasse dækker kønsbegrebet over en ekstremt magtfuld social drivkraft. Selvom der er gjort meget for at komplicere og nuancere forholdet mellem de traditionelle kønsroller, er de særlige kendetegn, som store dele af befolkningen knytter til enten »mænd« eller »kvinder« utroligt vedholdende, snævre og fordomsfulde. Med andre ord er mændene fra Mars, mens kvinderne er fra Venus, og vores kendetegn er bestemt af biologien snarere end af kulturen.

Det har vigtige materielle konsekvenser at indsnævre betydningen

af køn til de to kategorier »mandlig« og »kvindelig«. Det indebærer, at køn er en fasttømret ting, snarere end en dynamisk social relation, der er genstand for tvetydighed, kreativitet, undertrykkelse og kappestrid. Imidlertid skifter de »feminine« idealer over tid, og det er ikke noget tilfælde, at netop de kendetegn, der angiveligt er specielt »feminine« også netop bliver brugt til at retfærdiggøre og opretholde kvindens ulighed. F.eks. er de kulturelle stereotyper af kvinder som omsorgsfulde individer, der er styret mere af deres følelser end af deres intellekt, blevet brugt til at hindre kvinder i at opnå ejendom, stemmeret og magtpositioner på arbejdspladsen, og at give dem et uforholdsmæssigt stort ansvar for husholdning og børneopdragelse. Denne form for kulturelle idealer bør derfor betragtes med den allerstørste skepsis.

Kvindebevægelsen i 1960'erne og 1970'erne tog kampen op mod alle de love, stereotyper og kvindehad, der holdt så mange kvinder bag hjemmets fire vægge. I løbet af 1980'erne så vi et tilbageslag mod feminismen, der effektivt gjorde begrebet »feminisme« til et skældsord for mange unge kvinder. Skønhedsidealene, der har medvirket til dette tilbageslags succes, har afbildet feminister som utiltrækkende. Fordommen om den behårede, læbestiftspisende feminist har tjent som en advarsel om de sociale omkostninger og den af-

visning, der følger i kølvandet af at udfordre undertrykkelse.

Kontrol over adfærd

Mens feminister åbenbart er dømt til et liv med dårlig hygiejne og ensomhed, ser det heller ikke så rosenrødt ud for de kvinder, der ikke lever op til det sociale ideal, der råder i dag. Så godt som alle mainstream magasiner og kommercielle tv-shows benytter sig af kvindekroppe til at sælge produkter lige fra tøj til kosmetik. Men de bliver også brugt til at sælge varer uden nogen anden sammenhæng med kvindekroppen, f.eks. biler, mad og elektronik. På denne måde bliver kvinden seksualiseret og tingsliggjort, dvs. til en vare og et objekt, der kan bruges til at sælge hvad som helst. Hvad mere er, bliver de også frataget deres egen stemme.

Der er en klar forbindelse mellem presset på kvinder for at se ud, og for at opføre sig på en bestemt måde. De kvaliteter, der bliver set på som smukke, fungerer som symboler for ønskelig kvindelig adfærd. De kulturelle skønhedsideal handler om kontrol over adfærd, ikke udseende.

Billederne i medierne er ikke i sig selv undertrykkende, og det er seksualisering heller ikke. Imidlertid er konteksten helt afgørende. I de sammenhænge, hvor forudbestemte kønsroller bliver knyttet sammen med materielle realiteter, der undergraver kvinders stilling, vil også mediebillederne tjene til at støtte op om disse roller og aldrig til at udfordre dem.

Kun meget få reklamer, viser aktive kvinder, med mindre det f.eks. handler om at gøre rent i hjemmet. En del reklamer benytter kun en del af kvindekroppen – og notorisk ikke kvindens hjerne. Kvindens mund er næsten altid let åben og inviterende, eller simpelthen tildækket. Munde er tilsyneladende ikke beregnet til at skulle tale med. Kvinders kroppe er beregnet til sex og rengøring.

Selv kvinder, der fremstår som handlende og i besiddelse af fysisk kraft og styrke, bliver undermineret af udtalte referencer til seksualitet og udseende. F.eks. bragte sportsmagasinet *Outside* for nylig en reportage om kvindelige bjergklatrere, hvor

illustrationsbilledet var en nøgen kvinde foran en klippevæg.

Kort efter udbruddet af den anden Irak-krig, bragte et af de mest solgte kvindemagasiner, *Glamour*, en historie om kvindelige amerikanske soldater – med praktiske tips til, hvordan de kunne undgå at få sand i deres læbestift, hindre sved i at ødelægge deres makeup osv. Jeg forestiller mig naturligvis, at enhver kvinde vil se bedst muligt ud, når hun er ved at torturere irakiske fanger – du ved trods alt aldrig, hvornår nogen lige tager et hurtigt foto. Beskeden kunne ikke være klarere. Kvinder er ting, der skal begæres og se godt ud – til og med som soldater, dvs. en af de mest kraftfulde, aggressive og maskuline roller.

Skønhedsideal har alvorlige konsekvenser. De sikrer, at kvindens værdi bliver bestemt af hendes udseende, snarere end hendes handlinger, tanker, eller hvordan hun opfører sig over for andre mennesker. Farvede kvinder bliver automatisk tilskrevet mindre værdi, eftersom de kulturelle idealer har ekskluderet dem allerede i udgangspunktet. Skønhedsideal belønner kvinder, der vurderes som smukke, ikke siger så meget, og som ikke begynder at udfordre den mandlige magt og dominans.

At stræbe efter en uopnåelig skønhed betyder, at kvinders selvtillid og selvværd konstant bliver undergravet. Dette er meget vigtigt. Hvis du ikke har tiltro til dig selv, hvordan

skal du så kunne kæmpe for lighed mellem kønnene og for en bedre verden? Hvordan kan du tro, at dine politiske argumenter har nogen værdi, hvis din egen værdi er afhængig af, hvordan du ser ud?

Problemet er ikke, at kvinder er neurotiske, irrationelle og overfladisk optaget af deres udseende. Vi lever i en dybt sexistisk kultur, hvor kvinder bliver gjort afmægtige i deres personlige, arbejdsmæssige og politiske forhold. Skønhedsidealene er et kulturelt udtryk for denne afmægtiggørelse og spiller en vigtig rolle i opretholdelsen af de forudbestemte kønsroller, der devaluerer kvinden.

Ægte skønhed

Marxister har traditionelt ikke været særligt optaget af kroppen og kropsideal – på trods af, at disse sager er nært forbundet med den systematiske undertrykkelse og sociale kontrol i det patriarkalske og kapitalistiske samfund. Givet de vidtrækkende følger, som skønhedsideal har for kvinder, vil det være skæbnesvangert at fortsætte på denne måde.

Det hører med til analysen, at mænd i stigende grad bliver udsat for skønhedsindustriens målrettede kampagner og i stigende grad set på som et nyt og uudnyttet marked for kosmetiske operationer, mode, kosmetik og hårprodukter. Antagelig vil den massive markedsføring af skønhedsideal over for mænd kun blive intensiveret i de kommende år. Det

vil have en anden virkning på mænd, fordi de ikke bliver undertrykt som gruppe på de samme måder som kvinderne. Imidlertid vil de idealer, der vil blive rettet mod mændene, tjene til at forstærke de eksisterende kønsroller, hvor manden bliver set på som en social aktør, mens kvinden er den dominerede part.

Kampen for lighed mellem kønnene må selvfølgelig fokusere på at forbedre forholdene for kvinders arbejde, dagligdags fornødenheder samt bekæmpe volden mod kvinder m.m. Dette er nøglespørgsmålene, der kræver opmærksomhed, analyse og aktivisme. Men udover de materielle forhold, der hindrer kvinder i at udfolde sig som ligeberettigede deltagere i samfundet, må vi ikke ignorere de forskellige ideologier, der retfærdiggør denne ulighed. Skønhedsidealologien er et af de ekstremt stærke værktøjer i kønsundertrykkelsens arsenal.

Det er her, problemet ligger med kampagner såsom Doves »kampagne for ægte skønhed«. Mens kampagnen forsøger at udvide definitionen af skønhed, udfordrer den på ingen måde de snævre kønsroller, der tilskriver kvindens udseende en værdi, der overgår alt andet. Den gør intet for at nedbryde de eksisterende køns kategorier, der afhænger af en streng opdeling mellem »mandligt« og »kvindeligt«. Med den største respekt for Dove, er der behov for en helt anden kampagne – for lighed mellem kønnene og for social retfærdighed.

Oversat fra det canadiske tidsskrift, New Socialist, af Bjarke Friborg. Artiklen kan læses på engelsk på adressen: <http://newsocialist.org/newsite/index.php?id=486>

Alle illustrationer er fra Doves kampagne »campaignforrealbeauty.com«

Demokrati og handlekraft i studenterbevægelsen

Gabriel og Aurora har været blandt drivkræfterne i den seneste tids omfattende studentermobiliseringer i Frankrig og Italien. De fortæller her om, hvordan de har organiseret modstanden. Fra neden og uden hjælp fra de etablerede organisationer.

AF NINA ANDERSEN

»Vi havde ikke planlagt, hvordan det skete, for det var alt for stort til at kunne planlægges. Men vi havde en strategi: De universiteter, hvor modstanden og aktivismen var mest udviklet, blev sat i strejke for at give styrke og gejst til de andre. Og vi fik organiseret en national koordinering mellem de forskellige universiteter, som gymnasierne senere kom med i. Den nationale koordinering var det, der fik bevægelsen til at sprede sig så hurtigt.« Gabriel Rosenman fra JCR, studerende ved Universitet »Nanterre« i Paris, er synlig stolt over den massebevægelse, han har været med til at drive frem, og som vandt kampen mod regeringens lovforslaget CPE-CNE, som vi skrev om i sidste nummer af SI.

Universiteterne også en konfliktzone

I Italien vandt de studerende ikke helt så entydigt. Men de beviste, at universiteterne er konfliktzone præcis ligesom arbejdspladserne, fastslår Aurora Donato, fra Sinistra Critica, studerende ved Universitet La Sapienza i Rom. Hun har fulgt udviklingen i Frankrig nøje, og det har givet hende fornyet gejst til at holde liv i gløderne hjemme i Italien. I oktober sidste år fremlagde regeringen en lov, der ville gøre alle de universitetsan-

satte stort set kontraktløse, sammen med flertallet af de italienske arbejdere, der absolut ingen sikkerhed har i ansættelsen. Det fik de universitetsansatte til at annoncere to ugers strejke: »(...) så pludselig var de studerende fri fra de meget stramme skemaer, vi normalt har (implementeringen af Bologna processen i Italien har blandt andet betydet mødepligt til kurserne, og at de studerende skal bestå 15–16 eksamener i løbet af et år, red.). I løbet af to dage blev der afholdt stormøder overalt, i hundredevis af studerende, det hele gik meget hurtigt, og vi besatte La Sapienza og to andre universiteter i Rom, og der var også besættelser i mange andre byer. Situationen var pludselig meget, meget højspændt, hvilket beviser, at vi havde ret, når vi sagde, at vores skemaer er alt for stramme. Vi har ingen mulighed for at yde politisk modstand, når vi skal til eksamener hele tiden. Der er ingen luft til at mobilisere.« Hurtigt udviklede protesterne mod ansættelsesloven sig til at være mere bredt rettet mod de studerendes forhold på universiteterne, som efter implementeringen af Bologna processen i 1999 har ændret sig gennemgribende til det værre.

150.000 studerende foran parlamentet

De italienske protester kulminerede i en demonstration den 25. oktober

sidste år, hvor 150.000 studerende gik fra universiteterne i Rom til parlamentet, hvor det er forbudt at demonstrere. »Det var på dagen, hvor loven om de universitetsansattes kontrakter skulle behandles. Politiet havde givet os lov til at gå til en plads i nærheden, men vi besluttede at fortsætte til parlamentet. Det er helt skørt, at vi ikke må demonstrere der. Det hele foregik fredeligt, for vi var så mange demonstranter, at vi kunne bryde politiets afspærringer uden at bruge vold. Politiet gjorde selvfølgelig hvad de kunne for at skabe konfrontation, og flere demonstranter kom til skade. Men vi beviste at vi kunne gå til parlamentet«, siger Aurora stolt.

Baser for mobilisering på hvert enkelt universitet

Aurora har været med til at opbygge den struktur, der gjorde mobiliseringen mulig. Nemlig de såkaldte Collectivi's, som er på næsten hvert fakultet. Nogle har eksisteret siden den sidste store studenterbevægelse i 1999 mod implementeringen af Bologna processen, andre blev oprettet i forbindelse med G8-topmødet i Genova i 2001. »Vores collectivi's er fuldstændig selvorganiserede og fuldstændig uafhængige af politiske partier. De arbejder med spørgsmål, der vedrører fakultetet, de organiserer demonstrationer og deltager i de sociale bevægelser, for eksem-

pel imod løsarbejde, i antikrigsbevægelsen osv., men selvfølgelig med udgangspunkt i vores situation som studerende.« Aurora er ikke i tvivl om, at de italienske collectivi's har været essentielle for bevægelsen: »Rom og Bologna har de bedst fungerende collectivi's og det var her vi havde den største mobilisering. På andre universiteter var det svært at bygge bevægelsen op fra bunden.«

Demokratiet i den franske organisering

De italienske collectivi's koordinerer også regionalt, men den nationale koordinering er meget sporadisk, og det har ifølge Aurora været en af de store begrænsninger for bevægelsen.

I Frankrig var den nationale koordinering stærk i kampen mod CPE. Gabriel fortæller om, hvordan de forsøgte at skabe mest muligt demokrati i koordineringen: »Strukturen gik fra stormøder til regional koordinering til national koordinering. Hvert niveau valgte repræsentanter som blev sendt »højere op«. Repræsentanterne kunne til enhver tid udskiftes, hvis stormøderne vurderede, at de ikke havde respekteret deres mandat. Hvert universitet fik tildelt repræsentanter svarende til omfanget af deres mobilisering. På den måde sikrede vi, at der blev fokuseret på de mest aktive steder, så de kunne drive resten fremad.«

Erfarne aktivister

Den franske bevægelse var langt fra de etablerede organisationers værk. Fagforeningsbosserne støttede kun halvhjertet protesterne og accepterede bl.a. aldrig at indkalde til generalstrejke. De studerendes egen organisation, UNEF, kom også først med, da andre havde lavet alt benarbejdet og de kunne se, at det ville blive en succes, de var nødt til at fremstå som en del af. Til gengæld havde de fleste studerende før været med i større og mindre mobiliseringer og havde allerede opbygget kernen i en national koordinering: »For mange af aktivi-

sterne var det nærmest en refleks at reagere med det samme.« Gabriel forklarer videre, hvordan stormøderne var struktureret omkring arbejdsgrupper, der skulle få bevægelsen til at udvikle sig: en aktionsgruppe til at planlægge demonstrationer osv., en gruppe til PR, en gruppe til at holde kontakt med undervisere og arbejdere, og en gruppe til at skabe aktiviteter, der kunne holde de strejkende beskæftigede. Der blev for eksempel arrangeret sociale aktiviteter og debatmøder.

Svært at holde bevægelsen kørende

I både Italien og Frankrig er det svært at holde samling på bevægelserne og holde liv i kampen. I Italien har parlamentsvalget givet falske forhåbninger om forbedringer. »Folk har tendens til at tro, at Prodi's koalition, Unione, nu vil ændre alting. Men det sker ikke, for det var det samme centrum-venstre, der var med til at implementere Bolognaprocessen. Og nu har vi udsigt til stigende brugerbetaling på universiteterne. Det prøver vi at mobilisere imod nu.« I Frankrig er det trætheden efter 2 måneders konstant bevægelse, det pludselige klimaks, hvor CPE blev trukket tilbage, og de forestående eksamener, der får bevægelsen til at tøve.

Fælles kamp

Udfordringerne er der altså stadig nok af. Alligevel er Aurora optimistisk: »Begivenhederne i Frankrig har givet os en masse entusiasme, og vi har tænkt meget over, hvorfor de vandt, og vi ikke vandt. Det har også givet folk en bevidsthed om, at det er nødvendigt at begynde at tænke på europæisk niveau. Vi kæmper alle mod den samme Bolognaproces, selvom den har forskelligt udtryk i de enkelte lande. Men det er vigtigt med fælles europæiske kampagner og international solidaritet. Vi kan lære meget af hinandens erfaringer« fastslår Aurora.

Redigeret og forkortet af Christina Nielsen

ISUL 2006

Aurora og Gabriel blev interviewet i Påsken under forberedelserne af dette års International Socialistisk Ungdomslejr (ISUL).

I år finder lejren sted i Perugia, Italien, og her kan du møde Gabriel og Aurora og mange andre unge aktivister fra Italien, Frankrig og resten af Europa.

Tag med, hvis du vil diskutere erfaringerne og være med til at planlægge nye fælles aktiviteter på tværs af landegrænserne.

Fakta om ISUL 2006:

Tid: 29. juli – 4. august
Sted: Perugia, tæt på Rom, Italien
Pris: 1.500 kr. (2.600 med transport)

Se også: www.isul.org

Den spanske borgerkrig

Familieskænderier, La Passionaria og Durruti

I år er det 70 år siden, Den Spanske Borgerkrig begyndte. Mens jeg forberedte en koncert med det tema, gik det op for mig, at sangbøgernes sange om borgerkrigen i det store og hele kun fortæller en del af historien, nemlig kommunisternes. Den om verdenshistoriens måske hidtil største frembrud af international solidaritet. Jeg fandt imidlertid en sang, der havde mere med.

Anarkisten Buenaventura Durruti kort før han mistede livet i den spanske borgerkrig.

AF PER WARMING

Først to øjenvidner fra Spanien 1937. Det ene er *Martin Andersen Nexø*, der deltog i den internationale forfatterkongres i Spanien og i sine rejsebreve omtaler Den internationale Brigade som en oprejsning for det internationale proletariat. Men han bryder ud i hidsige hånsord, da han ser plakater fra den trotskistiske POUM-milits, der »endnu ikke« er revet ned.

Det andet er *George Orwell*, der kæmpede just i POUM ved fronten i Aragonien. Hans bog »Hyldest til Katalonien« skildrer de oplevelser, der ligger bag fablen *Kammerat Napoleon* (og senere Ken Loach' film *Land and Freedom*). CIA delte den gratis ud i Wien 1959 for at genere Verdens Ungdomsfestivalen, men derfor kan den jo godt have fat i noget!

Orwell var som så mange andre rejst til Spanien »for at slås mod fascismen«. Da han ankom i slutningen af 1936 blev han bjergtaget af den revolutionære atmosfære i Barcelona – og irriteret over partistridighederne mellem anarkister, trotskister, socialister og kommunister. Han oplevede det som familieskænderier: »Er vi da ikke alle socialister?«, spurgte han,

da han kom. Da han skrev bogen året efter, havde han imidlertid oplevet kommunister og anarkister skyde på hinanden i Barcelona, og han havde måttet flygte ud af Spanien med politiet i hælene, fordi han havde været i POUM og ikke i den kommunistiske PSUC-milits.

Folkefrontens værdi – og pris

Det var regeringens, af Komintern dikterede, folkefronts-strategi, han havde mødt. Den indebar afvæbning af fagforeninger og partimilitser til fordel for en »folkehær« under central kommando. Russiske våben og forsyninger fik kun de, der accepterede en »militarisering«, der bl.a. indebar, at de skulle opgive deres revolutionære praksis, hvor general og menig, bonde og militsmand var lige, fik samme betaling, spiste samme mad og kaldte hinanden »du« og »kammerat«. Strategien indebar også, at kollektivisering af industrien erstattedes med statsstyring. Da Orwell var tilbage i Barcelona på orlov, så han, at den liberale ordening med rige og fattige, herrer og tjenere, prostituerede og tiggere vendte tilbage. Det borger-skab, der ved revolutionens begyndelse havde forklædt sig som arbej-

SANGEN

Tænd et lys for Durruti

Jeg ved godt, de sir på tv, at den frie verden vandt,
og den røde stjerne over Kreml er slukket, det er sandt.
Men mit hjerte banked i mit bryst, trods skuffelser og sår,
da jeg så la Passionaria med blomster i sit hår.

Det var blot et gammelt postkort af Picasso, som jeg så.
Som en moder, som en dronning stod hun, fuld af trods og håb.
Hun har samlet sine børn på Jorden under mange flag.
Hun har givet os sit ord på revolutionens lyse dag.

Når fortvivelse og ensomhed formørker sjæl og krop,
er det hendes tårers regnbue, der lyser mørket op.
Når vi sejrer, er det hendes ord, der viser vejen frem,
og hun lover os en fremtid, når vi taber alt igen.

Gode venner, gode kammerater, når I rejser ud,
send mig ikke noget souvenir, men send mig bare bud
med en ædel rom fra Cuba, jeg kan dele med en ven,
og et postkort af Picasso, når I når til Spanien.

Vores flag er rullet sammen nu, men husk for fremtiden:
det tog kun seks dage, at skabe verden og ti at ryste den.
Tænd et lys for Durruti, for de tapre faldnes arv.
Tænd et lys og skriv i støvet, støvet over Francos grav.

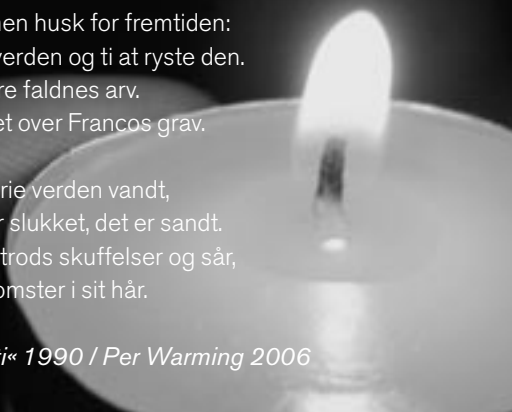
Jeg ved godt, de sir på tv, at den frie verden vandt,
og den røde stjerne over Kreml er slukket, det er sandt.
Men mit hjerte banker i mit bryst, trods skuffelser og sår,
når jeg ser la Passionaria med blomster i sit hår.

Al Grierson »A candle for Durruti« 1990 / Per Warming 2006

dere, kunne nu tage forklædningen af. Alt sammen ud fra den tanke, at de liberale ude og hjemme ville blive skræmt af for meget revolution og løbe i armene på Franco. Men folkefronten betød også effektiv, central ledelse og moderne våben. Og som han tilføjer: krigen er værd at vinde, også selv om revolutionen bliver tabt.

Orwell sammenfatter den kom-

munistiske strategi sådan, at »Vi kan ikke begynde at tale om revolution, før vi har vundet krigen«, og POUM's som at »Hvis vi ikke går fremad, bliver vi tvunget tilbage«. Han gav i udgangspunktet kommunisterne ret, men kom efterhånden i tvivl. Deres strategi reducerede krigen til en almindelig ikke-revolutionær krig, der skulle vindes mekanisk, dvs. med vå-

ben og forsyninger. POUM's og anarkisternes slagord om, at krigen og revolutionen er uadskillelige, havde måske kunnet forløse oprør i de områder, Franco kontrollerede – og det var måske krigens bedste strategiske mulighed.

Borgerkrig i borgerkrigen

Om anarkisterne kunne have vundet borgerkrigen på deres måde, ved jeg ikke. Men jeg ved, at kommunisterne tabte den på deres. Familieskænderierne blev til en »borgerkrig i borgerkrigen«. Og jeg tror, de vil gøre det igen, hvis vi ikke tager skænderierne – i familien.

1972 udgav Hans Magnus Enzensberger en roman *Anarkiets sidste sommer* om Durruti, anarkistlederen under den spanske borgerkrig. Den er tydeligvis henvendt til 68-generationen, der bl.a. genopdagede Bakunin og anarkismen. Romanen er bygget af citater, bla. dette:

»Bakunisterne var tvunget til at kaste hele deres hidtidige program over bord, så snart de så sig konfronteret med en virkelig revolutionær situation ... [deres] ultrarevolutionære skrigeri realiseredes altså, så snart det blev alvor, enten som beroligelse eller som på forhånd håbløse opstande eller som tilslutning til et borgerligt parti, der politisk udbyttede arbejderne på det skændigste og oven i købet sparkede til dem samtidig.«

Denne vurdering stammer fra 1873 og fra Friederich Engels. Den munder ud i en skånselsløs kritik af anarkisterne. Men dens egentlige ironi ligger i, at under den spanske borgerkrig var det »borgerlige parti«, Engels taler om, det – kommunistiske.

Historien kan stadig være ironisk. Som den spanske regering den gang tilpassede sig Sovjet, tilpasser den danske regering sig i dag USA og afvæbner ubønhørligt den retsstat og

det folkestyre, som folkebevægelserne har bygget op, fordi »krigen mod terror« kommer først.

Den gang kriminaliserede de vestlige, liberale demokratier international solidaritet med henvisning til »ikke-indblandingspolitik«. I dag gør de det samme med henvisning til »krig mod terror«. I Danmark møder Foreningen Oprør dette med klassisk civil ulydighed (med Gandhis ord *Satyagraha*) og støtter åbent befrielsesbevægelser i Colombia og Palæstina, selv om de står på USA's og EU's såkaldte »terrorlister«. Mange på venstrefløjen bakker op om Foreningen Oprørs ytringsfrihed, men ikke om deres støtte til befrielsesbevægelserne, fordi de angiveligt ikke har tilstrækkelig »rene hænder«. Gad vidst, om der overhovedet er nogen kæmpende befrielsesbevægelse i dag, der ville kvalificere sig? Og gad vidst, hvad de ville have gjort for 70 år siden, da det var i Spanien, det foregik?

Durruti og Passionara i samme sang

Der er nok at skændes om i familien. Alle der har været med i en folkebevægelse kender det. På den ene side må vi som anarkisterne sige ja og nej og selv være den forandring, vi ønsker i verden. På den anden side er der situationer, hvor vi som kommunisterne må være kloge som slanger og uskyldige som duer og undertiden bruge modstandernes midler – i det håb, at vi siden kan komme til at bruge de midler, vi egentlig ønsker.

I sangbøgerne var det let at finde sange om den spanske borgerkrig, det talte om at slås for »friheden«. Sange om »revolutionen« lå det tunge med. Til sidst fandt jeg en sang fra David Rovics' repertoire, hvor det kæmpende Spaniens uden sammenligning to populære navne stod

side om side – anarkisten Durruti og kommunisten La Passionaria. Det viste sig at være en folkesanger fra Texas, Al Grierson, der havde skrevet den under indtryk af murens fald og den historierevisionisme, der fulgte. Han påkalder den dialektiske, modsætningfyldte, folkelige virkelighed i fuldt format – så den oversatte jeg.

Per Warming er komponist, visesanger og initiativtager til Laboratorium for politiske viser: www.viselaboratorium.dk

NOTER

»La Passionaria«, pseudonym for journalisten Dolores Ibaruri (1895-1989). Var med til at stifte det spanske kommunistparti PCE 1920. Under borgerkrigen (1936-39) blev hun for mange Spaniens ansigt og stemme. Hun rejste ud for at mobilisere frivillige til de internationale brigader og hun var stemmen i radioen, som holdt modet oppe for de kæmpende. 1936 sluttede hun en radiotale med de siden så berømte ord *No pasaran!* (fascisterne skal ikke komme forbi!). Hun var også aktiv i stalinisternes forfølgelse af anarkisterne. Efter fascisternes sejr rejste hun til Sovjetunionen, hvor hun fik Leninmedaljen. 1968 protesterede hun mod invasionen af Prag og faldt i unåde. Efter Francos død 1975 vendte hun tilbage til Spanien og blev indvalgt i parlamentet Cortes.

Buenaventura Durruti (1896-1936), militant medlem af den anarko-syndikalistiske fagforening CNT. Samlede penge til den bl.a. ved bankrøverier. Ved borgerkrigens udbrud i 1936 deltog han i den vellykkede rejsning mod militæropstanden i Barcelona og organiserede derefter den anarkistiske *Durrutikolonne*, der byggede på personligt ansvar i stedet for militær disciplin, og som, når den havde befriet en landsby, brændte ejendomsskøderne og kollektiviserede jorden. 1936 fulgte 500.000 ham til graven. Derefter blev *Durrutis venner* navnet på den anarkistiske opposition mod den kommunistiske ledelse og fortaler for stadig, anti-autoritær revolution.

John Reed (1887-1920) amerikansk forfatter. Skrev bogen *Ti dage der rystede verden* om oktoberrevolutionen, som han havde været øjenvidne til.

Al Grierson (1948-2000), sanger, digter og story-teller, knyttet til Kerville Folkfestival i Texas.

Det skrev vi for 25 år siden

*Under indtryk af atomoprustningen afgik den 21. juni 1981 en tusindtal-
lig fredsmarch fra København til Pa-
ris. Det internationale krav lød på en
atomvåbenfri zone fra Polen til Por-
tugal, og for den danske deltagelses
vedkommende stod kravet om Norden
som atomvåbenfri zone centralt. I le-
derspalten i Socialistisk Arbejderpar-
tis daværende ugeavis Klassekampen
blev opbakningen til marchen supple-
ret af perspektiver om en internatio-
nalistisk klassepolitik:*

[Den] krigerske oprustning i NATO-
landene møder voksende modstand.
I Holland kom striden om statio-
neringen af atomraketter til at stå i
centrum for parlamentsvalget, som
blev afholdt for nylig. I Hamburg
markerede den store demonstration
lørdag den 20. juni en udbredt pro-
test mod planerne om atomraketter
i Vesttyskland. 100.000 deltog i de-
monstrationen. I Storbritannien bre-
der modstanden mod atomoprust-
ningen sig, og den griber langt ind

i fagbevægelsen og Labour-partiet.
Det er vejen fremad. Forhandlinger
mellem USA og Sovjetunionen om at
begrænse oprustningen er ikke et ef-
fektivt middel til at standse NATO's
oprustningspolitik. Erfaringerne fra
SALT I og II-forhandlingerne [in-
ternationale nedrustningsaftaler
fra 1970'erne, red.] viser, at USA kan
drive sin atomoprustning videre in-
den for rammerne af de aftaler, som
bliver indgået.

Men hvis vi skal sikre freden, så
skal krigsmagerne afvæbnes. Derfor
er freden først garanteret, når mag-
ten er taget fra borgerskabet i USA

og de øvrige NATO-stater. Arbejder-
klassen må overtage den politiske
magt for at stoppe oprustningen og
fjerne krigsfaren. Derfor er det nød-
vendigt, at hele fagbevægelsens vægt
bliver kastet ind i massemobiliserin-
ger mod oprustningen i NATO-lan-
dene. Ud over det generelle krav om
Norden som atomvåbenfri zone må
en bred mobilisering rettes mod alle
de konkrete dele af NATO's oprust-
ningspolitik: – Nej til atomraketter i
Vesteuropa. – Nej til baser og depoter
i Danmark for NATO-styrker. – Nej til
stationering af NATO-tropper i Dan-
mark i en »krisesituation«.

SÅDAN TEGNER DU ABONNEMENT

Du kan tegne abonnement ved at
indsende kuponen her til højre.

Vi foretrækker dog, at du bestiller
abonnementet ved at indbetale beløbet
på vores girokonto

Giro 906-3366
Socialistisk Information
Studiestræde 24, 1.
1455 Kbh. K

eller evt. ved at sende en check.
Det sparer tid og porto
for både dig og os!

Abonnenter i udlandet kan kun
bestille almindeligt helårsabonnement.

JATAK, jeg prøver et abonnement
på Socialistisk Information (sæt X):

- ☐ Særbud (seks nr.): 50 kr.
☐ Et helt år: 175 kr.
☐ Et helt år (lav indkomst): 100 kr.
(SU, kontanthjælp, pension ell.lign.)

Sådan betaler jeg:

- ☐ Beløbet er vedlagt i check
☐ Send opkrævning

Navn

Adresse

Postnr.& by

Tlf.

HUSK
FRIMÆRKE

SI
SOCIALISTISK • INFORMATION

Studiestræde 24, 1., 1455 København K.

SIDSTE UDKALD!

sol, sommer og socialisme

International ungdomslejr

i Perugia, Italien, fra 29. juli til 5. august

For 23. gang holder Fjerde Internationale sin ungdomslejr, International Socialistisk UngdomsLejr. På lejren mødes ca. 500 unge socialister fra det meste af Europa og et par lande uden for. I år ved vi allerede, at der kommer deltagere fra Filippinerne og Venezuela.

Lejren i år bliver holdt i den italienske by Perugia, som ligger i regionen Umbrien, og løber fra 29. juli til 5. august.

Lejren er arrangeret af unge fra Fjerde Internationales sektioner i Europa. I påsken holdt repræsentanter møde i Amsterdam og vedtog programmet, som i år bl.a. handler om erfaringer fra studenterkampene i Frankrig, valgkampen i Italien og diskussioner af det Europæiske Sociale Forum. Den danske delegations bidrag vil i år primært fokusere på antiracistisk arbejde, i tråd med de kampagner, både SUF og Enhedslisten har vedtaget.

For mere information, besøg www.isul.org
som er den danske hjemmeside for lejren,
eller www.internationalcamp.org
som er international. Siden bliver snart opdateret.

Læs også interview med nogle af dem, du kan møde på lejren, inde i bladet.